

**ДЕКАНУ И ИЗБОРНОМ ВЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У
БЕОГРАДУ**

Предмет: *Избор редовног професора за ужу научну област Хиспанистика (предмет Шпански језик)*

На основу одлуке Изборног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду бр. 1780/1 од 04. 07. 2016. године, изабране смо у Комисију за избор кандидата који су се јавили на конкурс обављен у публикацији *Послови* (бр. 682, страна 79) од 13.7.2016. године за избор редовног професора за ужу научну област Хиспанистика (предмет Шпански језик).

Част нам је да Већу доставимо следећи

ИЗВЕШТАЈ

На конкурс се пријавила једна кандидаткиња, др АНЂЕЛКА ПЕЈОВИЋ, редовна професорка на студијској групи Шпански језик и хиспанске књижевности, на Катедри за хиспанистику Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу.

Кандидаткиња је, уз пријаву за конкурс, приложила биографију, списак објављених научних радова, радове и списак научних скупова на којима је учествовала.

Кандидаткиња је уз пријаву навела следеће биографске податке:

Анђелка Пејовић је рођена 1973. године. Након завршене Земунске гимназије започела је студије шпанског језика и књижевности на Филолошком факултету у Београду, где је дипломирала 3.2.1997. године (просечна оцена 8,74/10). По завршетку основних студија, као стипендиста шпанског Министарства спољних послова уписала је докторске студије на Факултету за филозофију и филологију Универзитета у Гранади (Шпанија), школске 1998/1999. године. Истраживачки рад еквивалентан магистарском раду, под насловом *El tratamiento de la fraseología en los diccionarios modernos del español* (Обрада фразеологије у модерним речницима шпанског језика), одбранила је на истом универзитету 20.9.2000. године. Докторску дисертацију под насловом *Las colocaciones léxicas con verbo como elemento nuclear en español contemporáneo: aspectos descriptivos y aplicados* (Лексичке колокације са глаголом као централним елементом у савременом шпанском: опис и примена) одбранила је 2.7.2003. године, такође на Универзитету у Гранади, и стекла научно звање доктора хиспанске филологије. Диплома је

нострификована од стране Филолошког факултета Универзитета у Београду одлуком бр. 451/2, од 27. маја 2005. године, а еквивалентно звање је доктор лингвистичких наука.

Од октобра 2003. године др Анђелка Пејовић ради на Филолошко-уметничком факултету Универзитета у Крагујевцу (ужа научна област Шпански језик и лингвистика), најпре у звању асистента (2003-2005), потом у звању доцента (2005-2010) и ванредног професора (2005-2010), а од 21.9.2015. године, у звању редовног професора. Ангажована је на сва три нивоа студија. На основним академским студијама изводи или је изводила наставу из следећих предмета: Увод у морфосинтаксу шпанског језика, Фонетика и фонологија шпанског језика, Морфологија шпанског језика, Лексикологија шпанског језика, Предикација у шпанском језику, Увод у контрастивну анализу шпанског и српског језика, Лексичке колокације у шпанском језику, Интегрисане вештине шпанског језика (академско писање). На мастер академским студијама ангажована је на предметима Фразеологија шпанског језика и Лексикографија шпанског језика, које је и увела у универзитетску наставу шпанског језика. Изводи наставу и на докторским студијама из филологије (наука о језику), где је ангажована на предметима Контрастивна лингвистика (српски и шпански језик), Теорија преводне лексикографије, Теорија учења и усвајања језика, Лексикологија, и докторским студијама Српски језик и књижевност, на предметима, Усвајање српског језика као страног, Лексикологија и лексикографија. У студентској евалуацији рада наставника др Анђелка Пејовић је оцењена највишим оценама. Од школске 2004/2005. године хонорарно је ангажована на Катедри за иберијске студије Филолошког факултета у Београду, најпре за предмете Шпански језик – изборни и Шпански језик – завршни, а потом и за предмете Шпански језик 3 (Лексикологија шпанског језика) и Шпански језик 8 (Фразеологија шпанског језика). Др Анђелка Пејовић је координатор на предметима Савремени шпански језик П1-П4. Као хонорарни наставник на Катедри за иберијске студије Филолошког факултета у Београду, др Анђелка Пејовић у настави активно користи платформу *Moodle*, из чега је јасно да прати савремене тенденције у настави страног језика и унапређује свој академски рад.

Приликом израде студијског програма основних академских студија Шпански језик и хиспанске књижевности, који је у два наврата акредитован, као и на истоименом програму мастер академских студија, који је такође акредитован, др Анђелка Пејовић увела је више потпуно нових предмета у студијске програме и то: Лексичке колокације у шпанском језику (преименован у: Колокабилност у шпанском језику), Предикација у шпанском језику, Увод у контрастивну анализу шпанског и српског језика, Фразеологија шпанског језика, Лексикографија шпанског језика. Такође, директно је утицала на увођење других нових предмета, у циљу унапређења студијског програма, иако није директно ангажована на извођењу наставе (Превођење културних појмова, Шпански језик као језик струке).

Др Анђелка Пејовић је у пет наврата била гостујући професор на универзитетима у иностранству (Западни универзитет у Темишвару (Румунија) 2011, 2012, 2015. године,

Универзитет у Љубљани (Словенија) 2012. године, Универзитет Сантјаго де Компостела (Шпанија), 2013. године).

Уже области научноистраживачког интересовања др Анђелке Пејовић су, пре свега, лексикологија и фразеологија шпанског и српског језика и примењена лингвистика. Објавила је више десетина научних радова, како у међународним тако и националним часописима, монографијама и тематским зборницима, а аутор је и две монографске публикације из области лексикологије и фразеологије и једног приручника за превођење. Уредник је једног тематског зборника и два броја часописа (једног часописа водећег националног значаја и једног међународног часописа). Члан је уређивачког одбора водећег часописа националног значаја *Наслеђе*, који објављује Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу, и међународног часописа *Colindancias*, који издаје Западни универзитет у Темишвару (Румунија), а члан је и међународног научног одбора часописа *VERBA HISPANICA*, који издаје Филозофски факултет Универзитета у Љубљани (Словенија). Од 2011. године је ангажована као истраживач у научном пројекту „Динамика структура савременог српског језика“ (пројекат број 178014), који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, а чији руководилац је проф. др Милош Ковачевић. Учествовала је на више десетина међународних и националних научних скупова, у земљи и иностранству. Члан је неколико међународних стручних удружења.

Осим што је веома посвећена научноистраживачком раду, др Анђелка Пејовић битно доприноси и развоју научно-наставног подмлатка у српској академској заједници. Ментор је једне одбрањене докторске дисертације (др Анета Тривић, *Лексичко-семантичка анализа соматизама у фразеологији савременог шпанског и српског језика: контрастивни приступ*, одбрањена 30.4.2015. године), и још три дисертације чија израда је у току. Била је члан комисије за одбрану 5 (пет) докторских дисертација, члан за оцену подобности теме још 4 (четири) докторске дисертације, и члан за одбрану 3 (три) магистарска рада. Ментор је 9 (девет) одбрањених мастер радова, коментор једног мастер рада одбрањеног на Факултету за превођење Универзитета у Гранади (Шпанија) и члан комисије за одбрану 11 (једанаест) мастер радова, како на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу, тако и на Филолошком факултету у Београду. Такође, др Анђелка Пејовић континуирано ради рецензије радова за часописе и зборнике, али и помаже млађим колегицима и колегама приликом израде научноистраживачких радова. Најзад, као шеф Катедре за хиспанистику на Филолошко-уметничком факултету, бивши продекан за међународну сарадњу и развој на истом факултету, а затим и као Еразмус плус координатор, др Анђелка Пејовић континуирано пружа подршку студентима, али и колегама, за студијске боравке у иностранству, ради стручног усавршавања.

Др Анђелка Пејовић континуирано доприноси академској и широј заједници организовањем различитих академских и културних активности уопште. Посебно је значајно што је организовала две научне конференције из области хиспанистике: једну

међународну (регионалну), 2012. године, и прву националну конференцију хиспаниста, 2014. године (обе одржане на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу). На тај начин, др Анђелка Пејовић је повезала хиспанисте из Србије и региона и допринела унапређењу постојеће и успостављању нове сарадње хиспаниста на овим просторима. У неколико наврата је била члан организационих или научних одбора међународних научних скупова. Такође, координатор је Катедре за хиспанистику Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу за Регионалну мрежу хиспаниста Централне Европе (првобитно: Регионалну мрежу хиспаниста Мађарске, Румуније и Србије) у оквиру програма размене CEEPUS (*Central European Exchange Program for University Studies*).

Др Анђелка Пејовић активно ради и на организовању и реализовању семинара за усавршавање наставника шпанског језика основних и средњих школа. Такође, коаутор је 6 (шест) дидактичких пакета шпанског језика за основну школу (издавач је Завод за уџбенике Београд).

Др Анђелка Пејовић говори шпански и енглески, а служи се и француским језиком. Континуирано се стручно усавршава, али и проширује области свог научноистраживачког и стручног интересовања. Између осталог, 2007. године је била стипендиста шпанског Министарства спољних послова, када је три месеца (јул - септембар) боравила у Саламанки (Шпанија), на курсу из области превођења. Затим, у периоду од 14. децембра 2015. до 16. фебруара 2016. године била је на истраживачком боравку на Универзитету Ла Лагуна (Тенерифе, Шпанија), као стипендиста фондације *Open Society Foundations*. Била је и на једномесечном студијском боравку на Универзитету у Вигу (Шпанија), као стипендиста програма *Green Tech, Erasmus Mundus*.

За свој рад и изузетан допринос шпанској култури и унапређењу сарадње Републике Србије и Краљевине Шпаније, Анђелка Пејовић је одликована краљевским орденом, Орденом Изабеле Католичке, који јој је доделио краљ Шпаније Филип VI, 2014. године.

Све наведено недвосмислено показује да је др Анђелка Пејовић интензивно и континуирано посвећена како научноистраживачком тако и наставном раду и да доприноси развоју и угледу установа на којима је ангажована, што говори да је одликују компетенције и способности у више међусобно повезаних области: настави и педагошком раду, науци и истраживању, организацији и управљању.

Кандидаткиња је уз пријаву приложила списак радова и саме радове, а у реферату ћемо сажето представити најпре радове које је кандидаткиња објавила до избора у звање ванредног професора (2010. године), а затим радове објављене после избора у звање ванредног професора. Кумулативна библиографија је приложена на крају реферата.

КРАТАК ОПИС КЊИГА И РАДОВА ОБЈАВЉЕНИХ ДО ИЗБОРА У ЗВАЊЕ ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА

МОНОГРАФИЈЕ, ПРИРУЧНИЦИ

1. Pejovic, Andjelka: *La colocabilidad de los verbos en español con ejemplos contrastivos en serbio*, Kragujevac, FILUM, 2010, 218 páginas. (ISBN 978-86-85991-22-6)

Предмет ове монографије су глаголске колокације у шпанском језику, чиме нам ауторка приближава једно савремено поље у језичким истраживањима, и истовремено отвара нове правце у контрастивним изучавањима шпанског и српског језика. Ауторка приступа овом језичком феномену првенствено са аспекта страног говорника, са којег је и најјасније могуће сагледати како значај тако и одлике ових конструкција, њиховим поређењем са структурама у српском језику. Систематично изложен и теоријски веома добро утемељен рад заснован је на корпусу књижевног, медијског и говорног дискурса. У књизи се, у теоријско-дескриптивном делу, објашњава појам колокације, у покушају разграничења колокације од других устаљених спојева речи. Представљени су различити приступи њиховом проучавању, а колокације се потом тумаче са формалног, семантичког и прагматичког становишта, уз велики број контрастивних примера у српском језику. У делу који се бави практичним аспектима колокација анализирају се стратегије у њиховом превођењу и лексикографска обрада, на примерима шпанског и српског језика. Сprovedено истраживање и добијени резултати значајни су како за лексиколошка изучавања шпанског и српског језика, тако и за истраживања у области примењене лингвистике.

2. Pejović, Andelka & Ivana Nikolić: *Manual de traducción (español-serbio/serbio-español) con especial atención a la lexicología*, Beograd, Reprograf, 2006. (ISBN 86-83175-10-3)

Коауторски приручник из превођења за шпански и српски језик једини је те врсте код нас када су у питању поменути језици. Намењен је студентима друге године шпанског језика и прати граматичке и лексичке садржаје предвиђене за тај ниво. Осим сажетог теоријског дела приручник пре свега чине текстови, на шпанском и српском језику, праћени низом вежби које служе за утврђивање одређених граматичких и лексичких структура које је потребно усвојити ради њихове адекватне самосталне продукције. Циљ овакве структуре приручника је, између осталог, и да се код студената освести аналитичко мишљење.

НАУЧНИ ЧЛАНЦИ

Радови у научним часописима међународног значаја:

1. Анђелка Пејовић, „О могућности израде тематских фразеолошких речника“, *Српски језик*, 14/1-2, година XIII, Београд, 2009, 549-555. (ISSN 0354-9259, УДК УДК 81'374.2'373.7)

Овим радом ауторка настоји да укаже на могућност израде тематских фразеолошких речника и на њихов вишеструки значај. Према ауторкином мишљењу, ови речници не само да би представљали ризнице фразеологије, односно објединили би фразеолошко богатство једног језика, него би своју примену, осим у превођењу, имали и у настави страног језика, тако што би олакшали усвајање ових структура и њихову адекватну употребу. Ауторка наглашава и да би једнојезични тематски фразеолошки речници допринели изради двојезичних фразеолошких речника уопште и допринели сагледавању сличности и разлика ових израза у различитим језицима. Ипак, ауторка наводи да је недостатак ових речника то што постоје изрази које је тешко или чак немогуће сврстати у неку од тематских група. Међутим, мишљења је да то не би битно умањило значај ових речника.

2. Andjelka Pejovic, “La sinonimia en la fraseología”, *Српски језик*, 13/1-2, година XIII, Београд, 2008, 313-322. (ISSN 0354-9259, УДК 811.134.2'373.72)

У овом раду ауторка поставља себи двоструки циљ: с једне стране, настоји да установи да ли је и у којим случајевима могуће одређену врсту речи заменити фраземом, а са друге, да ли је могуће говорити о синонимији у фразеологији. На примеру шпанског прилога *bien* (‘добро’) ауторка показује да просту лексичку јединицу није увек могуће заменити сложенем (фраземом), упркос истом или сличном значењу, из више разлога: употреба израза има другачију експресивну вредност, односно, ниво употребе није увек исти, зати, прилог *bien* осим глагола може да модификује и прилог и придев, што није случај са њему парцијално синонимним фраземима, затим, неки изрази се употребљавају уз један или мали број глагола итд. На друго постављено питање истраживање даје одговор да синонимија у фразеологији постоји и да је она ретко кад апсолутна будући да, иако одређени изрази имају исто значење, немају исту експресивну вредност, нити исте комбинаторне могућности. Ауторка посебно скреже пажњу на то да је у неким случајевима веза глагола и прилошког фразема толико јака да се израз употребљава само у датој комбинацији, услед чега би се могло казати да ови спојеви чине сложене колокације. Резултати овог истраживања могу бити веома корисни у лексикографији, за израду речника опште намене, али и за израду специјализованих односно фразеолошких речника (посебно двојезичних), где без адекватног објашњења и илустроване примене не би требало наводити као синониме фраземе који то јесу у једном, али у сваком контексту.

Радови у водећим часописима националног значаја:

1. Andjelka Pejović, "Acerca de la colocabilidad de los verbos", *Nasledje*, 13, 2009, 161-169. (ISSN 1820-1768, УДК 81'367.625:81'37)

Предмет овога рада је колокациони опсег глаголâ, који је у великој мери одређен њиховим значењем. Тако се неки од њих комбинују са већим или мањим бројем именица (и прилога). Ауторка на примерима показује да фигуративно значење глагола чини чвршћом везу између конститутивних елемената колокације. Сходно томе, глаголи који се одликују уским колокационим опсегом формирају веома стабилне колокације и обрнуто. Степен семантичке кохезије је већи што је већи степен семантичке специјализације. Ипак, показује се да значење није увек пресудно када су у питању комбинаторне могућности.

2. Анђелка Пејовић, „Фразеологија у језику шпанских новина“, *Наслеђе*, 8, 2007, 155-167. (ISSN 1820-1768, УДК 811.134 2'373.7 070(=811.134.2) „19“)

У овом раду ауторка анализира присуство фразеологизама у новинском дискурсу у шпанском језику, указује на различите типове трансформација и на ефекте који се тим трансформацијама постижу. Наиме, средства информисања настоје да, на неки начин „ухвате“ одређени тренутак, ситуацију, слику, односно да је што веродостојније и упечатљивије пренесу и представе читаоцу или слушаоцу. Свакодневна борба за тржиште и читаоце и огромна конкуренција чине да се новине приближе публици по питању језика. Ту своје место налазе фразеолошке јединице, пре свега фраземи, који су често колоквијални, па самим тим чине текст приступачнијим широкој читалачкој публици. Иако се фраземи одликују, пре свега, семантичким јединством саставних елемената, из примера се види да се то јединство некада у извесној мери нарушава, најчешће заменом једног елемента другим, али и проширивањем израза новим елементима, као и изостављањем појединих елемената. Веома често се дешава да се управо из новинског језика ови изрази преносе даље (у истом или нешто измењеном облику), услед чега се може говорити и о одговорности медија када је у питању језик уопште, тако да, сматра ауторка, осим дескриптивно, новински језик ваља анализирати и са становишта нормативног.

3. Andjelka Pejovic, "Las colocaciones léxicas y la traducción (español-serbio)", *Nasledje*, 3, 2005, 67-80. (ISSN 1820-1768, УДК 81'367'255)

Предмет овога рада је превођење лексичких колокација, а истраживање је засновано на примерима шпанских колокација преведених на српски језик. Колокације услед своје композитивности не представљају нарочит проблем у декодирању, али је на основу примера занимљиво приметити да колокацији једног језика не одговара нужно колокација у другом језику, већ колокацијама могу одговарати просте лексичке јединице или парафраза. На више примера ауторка показује да све и уколико лексеме из два језика

имају исти један или више колокатива, то не значи да ће колокативи бити исти и у другим језицима. Штавише, неке колокације из једног језика не постоје као такве у другом језику. Најзад, један исти колокатив се може различито превести у различитим колокацијама. Све наведено потврђује веома значајну улогу ових устаљених синтагми у настави страног језика.

Радови у тематским зборницима / зборницима са међународног скупа објављени у целини:

1. Andjelka Pejovic, “De la idea a la locución: hacia la propuesta de un nuevo diccionario fraseológico basado en los ejemplos procedentes de corpus textuales”, en Cantos Gómez, P. & Sánchez Pérez, A. (eds.), *Panorama de investigaciones basadas en corpus*, Universidad de Murcia, AELINCO, 2009, 430-442. (ISBN 978-84-692-2198-3)

Будући да се фраземи, као сложене лексеме, некада могу заменити простим лексемама сличног значења, ауторка у овом раду настоји да развије хипотезу о изради „обрнутог“ фразеолошког речника, ономазиолошког дакле, у коме би се пошло од значења да би се дошло до фразема, што свакако не подразумева аутоматску и слободну замену лексеме фраземом у сваком контексту. Сматра да би овакав речник био користан из неколико разлога: омогућио би увид у фраземе сличног значења, како би корисник могао да изабере адекватну конструкцију с обзиром на контекст, а имајући у виду значењске нијансе, ниво употребе, регистар; затим, омогућио би бољи увид у фраземе сличног или супротног значења, а тако и њихову анализу, као и контрастивну анализу; најзад, допринео би изради двојезичних речника опште намене. Електронска верзија оваквог речника, закључује ауторка, свакако би била најпожељнија, јер би као такав речник могао да садржи много више информација, чије би ажурирање било битно олакшано.

2. Anđelka Pejović, „Kulturni i istorijski identitet u ogledalu frazeologije“, u Biljana Mišić Ilić, Vesna Lopičić (urednici), *Jezik, književnost, identitet: jezička istraživanja. Zbornik radova*, prvi tom, sa Treće međunarodne multidisciplinarne konferencije u organizaciji Filozofskog fakulteta u Nišu, Niš, SVEN, 2009, 86-93. (ISBN 978-86-7379 189-0)

Овај рад је покушај да се установе типолошке подударности у фраземима у шпанском и српском језику. Ауторка полази од претпоставке да постоје универзални фраземи који се јављају у многим, па тако и у ова два језика, као и они чије постојање је базирано на одређеним културно-историјским дешавањима. Тако ауторка показује у раду како се често феномени једне исте стварности исказују на различите начине, као и то да у различитим културама не придајемо исти значај истим појавама и квалитетима. Након класификације и анализе фразема, ауторка закључује да многи фраземи воде порекло од културно-историјских дешавања, а после и сами постају део културне историје, услед чега је осим универзалних могуће говорити и о националним фраземима, који су карактеристични за

одређену језичку заједницу, те као такви тешко или никако не налазе еквиваленте међу фраземима других језика. Нарочито је то случај са фраземима у којима се јављају властита имена и топоними, они у којима се помињу или у којима се алудира на одређене историјске догађаје, обичаје и слично. За разлику од интернационалних фразема у којима се јављају властита имена која су општепозната, у националним је њихово значење ограничено само на једну одређену заједницу. Ипак, постоје и други фраземи који се могу окарактерисати као национални, а у питању су изрази којима се исказују често и универзалне радње, стања, квалитети, феномени, али на специфичан начин, који се разликује од културе до културе.

3. Анђелка Пејовић, „Фразеолошки изрази у једнојезичним речницима опште намене у српском и шпанском језику“, у *Српски језик, књижевност, уметност. Зборник радова са научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу 31.октобра и 1. новембра 2008. год. Књ.1, Српски језик у употреби*, Крагујевац, ФИЛУМ, 2009, 349-359. (ISBN 978-86-85991-13-4)

На основу више десетина фразема ауторка у раду анализира да ли и на који начин једнојезични речници опште намене српског и шпанског језика укључују и обрађују ове устаљене језичке структуре. Примери показују да у речницима српског и шпанског речника има извесних подударности, али још више разлика. Највише сличности се среће када је у питању место израза у оквиру одреднице, јер се и у једним и у другим речницима изрази наводе у другом делу чланка, односно након наведених значења одредничке речи. Подразумева се да су типографски различито обележени. Када је у питању сама одредница, иако се она доста подудара у оба језика, разлика је у томе што је у уводном делу речника шпанског језика експлицитно наведен приоритет према коме се она одређује. У речницима српског језика је доста чест случај да се израз наводи у оквиру сваке (или скоро сваке) речи која чини његов конститутивни део, док у шпанском то није пракса. Знатно веће разлике уочавају се у погледу варијанти и етикета, где су фраземи у речницима шпанског језика прегледнији, а њихова употреба јаснија. Шпански речници употребљавају скраћенице различитих врста, док је у српском њихова употреба оскуднија. Стога ауторка закључује да је за адекватнију обраду фразеолошких израза у речницима опште намене неопходно више се ослонити на резултате истраживања из области фразеологије.

4. Анђелка Пејовић, „Изражавање могућности и вероватноће у шпанском и српском језику: прелиминарна анализа“, у *Српски језик, књижевност, уметност. Зборник радова са научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу 26. и 27. октобра 2007. године. Књ.1, Српски језик у (кон)тексту*, Крагујевац, ФИЛУМ, 2008, 221-232. (ISBN 978-86-85991-11-3)

Ауторка се у овом раду бави питањем изражавања могућности, вероватноће и претпоставке у шпанском и српском језику, као једним од веома сложених питања у поменутих језицима. На већем броју примера показује да су средства за њихово исказивање бројна и разноврсна, како лексичка, тако и синтаксичка. Упркос неким подударностима, шпански и српски језик се разликују по овим питањима. Пре свега, шпански језик користи један глаголски начин, конјунктив, који нема потпуни и директни еквивалент у српском језику, али то свакако не значи да српски језик не располаже средствима којима могу да се изразе исти садржаји. Из примера изнетих у раду се види да овај глаголски начин, када је у питању изражавања могућности, вероватноће, сумње, претпоставке, српски језик „надокнађује“, између осталог, употребом партикула, које исказе вероватноће и могућности још више нијансирају.

5. Andjelka Pejovic, “Los tiempos del pasado en serbio y en español: contrastes”, *Actas del congreso internacional: La lengua y literatura rusas en el espacio educativo internacional: estado actual y perspectivas* (Granada, 7-9 mayo 2007), МИРС, Санкт Петербург – Granada, 2007, 731-736. (ISBN 978-5-91395-009-3)

У овом раду ауторка се прелиминарно бави контрастирањем прошлих времена у српском и шпанском језику, будући да они представљају прави камен спотицања приликом учења ових језика као страних, пре свега када је у питању учење шпанског као страног језика. Након што представи начине исказивања прошлих радњи у поменутих језицима, ауторка закључује да је систем глаголских времена у шпанском језику знатно богатији у односу на српски, али српски језик то, међутим, вишеструко „надокнађује“ морфолошки, употребом префикса и успостављањем опозиције свршени – несвршени вид, унутар које се разликује више подгрупа. Услед тога, прошло време у српском језику може имати различите вредности, а у зависности од вида употребљеног глагола.

6. Andjelka Pejovic, “El tratamiento de las colocaciones en los diccionarios modernos del español”, en Luque Durán, J. de D.; Pamies Bertrán, A.; Manjón Pozas, F.J. (eds.): *Nuevas tendencias en la investigación lingüística*, Granada, Granada Lingvistica, Serie Collectae, 2002, 59-65. (ISBN 84-7933-286-7 2004)

Предмет овога рада је присуство колокација у савременим речницима шпанског језика. Ауторка истражује ову тему полазећи од значаја колокација за комуникативну компетенцију, услед чега уједно подвлачи важност присуства колокација и употребе речника у настави страног језика. Запажа да су у речницима најприсутније колокације које чине именица и придев или две именице, нарочито уколико припадају одређеном научном или стручном пољу, при чему често носе и одговарајућу скраћеницу. То, међутим, углавном није случај осталих врста колокација, од којих се многе бележе као фраземи или „изрази“. Дакле, обрада колокација није систематска, али будући да су у речнику ипак

присутне и то на више различитих начина, то говори у прилог њиховом значају у језику, а затим и потреби њиховог изучавања, па тако и потреби лексикографске обраде.

Радови у зборницима са скупа националног значаја објављени у целини:

1. Andjelka Pejovic, "Criterios para la elaboración del diccionario fraseológico español-serbio / serbio-español", en Monroy, R. & A. Sánchez (eds.), *25 Años de Lingüística Aplicada en España: Hitos y Retos*, Universidad de Murcia, 2008, 659-664. (ISBN 978-84-8371-714-1)

У овом раду ауторка износи основне смернице за израду фразеолошког речника шпанског и српског језика, на плану макро и микроструктуре. Укратко се образлажу модели израде, почев од уводног дела речника, преко одређивања одреднице, до врсте примера и додатака које би речник могао да садржи.

2. Анђелка Пејовић, „Лексичка компетенција на примеру шпанског као страног језика“, у *Савремене тенденције у настави језика и књижевности. Зборник радова*, Београд, Министарство за науку и заштиту животне средине, Филолошки факултет у Београду, 2007, 233-241. (ISBN 978-86-86419-36-1)

Ауторка се у овом раду бави питањем усвајања лексике и онога што страним говорницима представља проблем приликом проширивања и богаћења вокабулара. Полази од становишта да изучавање и усвајање лексике не подразумева само усвајање „изолованих“ речи него и комбинација речи, што значи да лексичке колокације заузимају важно место у учењу и усвајању страног језика. Ауторка потврђује наведено изношењем резултата квалитативног истраживања које је урадила, односно резултата теста који су радили ученици и студенти различитих нивоа који уче шпански као страни језик, а из којих се виде стратегије којима прибегавају када не познају одређену колокацију. Наглашава се и улога речника у процесу учења језика. Иако колокације нису подједнако и систематски заступљене у речницима, показује се да употреба речника, али и свест о синтагмама које се не преводе „реч за реч“, доприносе унапређењу лексичке и, уже, колокативне компетенције.

3. Andjelka Pejovic, "Las colocaciones léxicas como problema en la enseñanza del español", en Moya Corral, J.A.; Montoya Ramírez, M^a.I. (eds.): *Variación lingüística y enseñanza de la lengua española: actas de las VIII Jornadas sobre la Enseñanza de la Lengua Española*, Granada, Universidad de Granada, 2003, 375-392. (ISBN 84-338-3061-9)

Предмет овога рада је значај лексичких колокација у настави страног језика. Након што аргументује улогу ових устаљених синтагми у настави страног језика, али и препреке које

оне имају у наставном процесу, ауторка разматра врсте колокације које је потребно обрадити у настави и износи могуће дидактичке моделе који би могли да допринесу усвајању ових конструкција и њиховој адекватној продукцији код страних говорника.

КРАТАК ОПИС ОБЈАВЉЕНИХ КЊИГА И РАДОВА ОД ПОСЛЕДЊЕГ ИЗБОРА

МОНОГРАФИЈА

1. Пејовић, Анђелка: *Контрастивна фразеологија шпанског и српског језика*, Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, 2015, 252 стране. (ISBN 978-86-85991-77-6)

Књига *Контрастивна фразеологија шпанског и српског језика* Анђелке Пејовић представља прву монографску публикацију из области фразеологије шпанског и српског језика. Будући да су контрастивна истраживања ове врсте, али и контрастивна истраживања шпанског и српског језика уопште код нас још увек малобројна, ова књига представља веома вредан и важан допринос контрастивној лингвистици ових језика.

Након уводног поглавља, у коме ауторка јасно и аргументовано образлаже циљеве и приступ којим се руководи, имајући у виду интердисциплинарни карактер фразеологије, следи поглавље у коме ауторка прегледно излаже домен истраживања фразеологије у шпанском и српском, представља појмовни апарат који је у употреби у оба језика, истраживачке правце и домете у шпанској и српској фразеологији. Ауторка је присталица идеје фразеолошког континуума, те у овом поглављу вишеструко илуструје прелазе од колокација с једне и пословица са друге стране ка фраземима, као фразеолошким јединицама *stricto sensu*.

Поглавље под називом „Лексичко-семантичка истраживања“ садржи четири одељка, у којима Анђелка Пејовић износи резултате истраживања везане за фраземе који у свом саставу имају следеће компоненте: кинезичке елементе, боје (црну и белу), кулинаризме и културе. Доследно приступу којим се руководи, ауторка у сваком од појединачних радова износи најпре запажања везана за лексичке елементе као саставне компоненте фразема, а затим кроз концептуалну анализу износи семантичке садржаје више стотина ових устаљених конструкција. Док међу кинезичким и хроматским фраземима, како наводи ауторка, има више сличности него разлика, то није случај са кулинарским фраземима, где су разлике, пре свега у погледу значења, значајне. Такође, код шпанских фразема са кулинарском компонентном примећује се велика разуђеност значења, док су она у српском у значајној мери систематична. Одељак у коме се испитује однос фразема и култура је нарочито занимљив: ауторка не посматра културе као самосталне јединице, што је обично случај у лингвистици, већ их посматра као део виших, фразеолошких, јединица, уједно разматрајући и образлажући статус фразема као култура.

У поглављу насловљеном „Семантичка истраживања“ Анђелка Пејовић се бави изузетно сложеним питањем – питањем значења фразема, и посебно, питањем вишезначности у фразеологији. Ауторка запажа да су глаголски изрази (који су и најбројнији у фразеологији) нарочито подложни полисемији, пре свега услед своје семантичке природе, а нова значења се најчешће изводе метафоризацијом. Такође, дешава се да изведена значења добију нову прагматичку вредност (нпр. иронично). Будући да фразеолошким питањима приступа не само као фразеолог већ и као наставник страног језика, Анђелка Пејовић у сваком тренутку посматра фраземе и са становишта страног говорника. На тај начин се задржава и на свему ономе што представља могући проблем како у продукцији тако и у рецепцији ових устаљених структура, а вишезначност је један од значајнијих узрока проблема у употреби ових конструкција. Отуда у овом поглављу ауторка разматра и питање лажних фразеолошких пријатеља, које је тек незнатно истражено у области фразеологије, а посебно када су у питању генеалогски удаљени језици. Утолико су ауторкина запажања значајнија и подстицајнија за нова истраживања.

Поглавље под насловом „Етнолингвистичка истраживања“ обухвата још неколико изузетно занимљивих тема, веома захтевних, али од несумњивог значаја за упознавање и разумевање једне културне заједнице. У овом поглављу ауторка обрађује тему хлеба, родбинских односа, етничких стереотипа, етичких и естетских вредности у фразеолошкој и паремиолошкој грађи двају језика и износи низ занимљивих и веома корисних података и запажања. Оно што доприноси вредности овог одељка јесте низ културолошких, етнолингвистичких података које ауторка износи, а које је објединила и преузела из релевантне литературе. У одељку у коме говори о фразеолошким јединицама са називима националности (и етничких мањина) и професија, Анђелка Пејовић поставља и неколико важних питања која се тичу генерисања стереотипа у савременом друштву. Ауторка продубљује ова разматрања и у одељцима о естетским и етичким вредностима.

У закључним разматрањима, осим што резмира нека од запажања изнетих кроз поглавља, Анђелка Пејовић даје смернице и за нова, недовољно или нимало спровођена фразеолошка истраживања.

„Регистар фразема“ и „Регистар пословица“ представљају веома важан сегмент монографије *Контрастивна фразеологија шпанског и српског језика*, јер на једном месту сабирају све фразеолошке и паремиолошке конструкције коришћене у истраживању. Већ сам број ових конструкција (близу 900 фразема и близу 400 пословица) говори о озбиљности ауторке и истраживања. Такође, релевантна и богата литература коју ауторка наводи на крају сваког поглавља од великог је значаја за све оне који се буду бавили сличним питањима, а уједно потврђује научну компетентност ауторке.

Књига *Контрастивна фразеологија шпанског и српског језика* заузела је место међу обавезном студијском литературом у области фразеологије.

НАУЧНИ ЧЛАНЦИ

Рад у водећем научном часопису међународног значаја:

1. Níkleva, Dimitrinka G.; Andjelka Pejovic: “El código visual en español como lengua extranjera: aspectos semióticos y didácticos”, *Onomázein*, 32, 2015: 275-287. (ISSN 0718-5758, DOI: 10.7764/onomazein.32.16)   Доступан на:
http://www.onomazein.net/04_NumeroDescarga/n32/PantallaDescarga_32-16.html

Овим радом ауторке настоје да укажу на значај невербалне комуникације у настави шпанског као страног језика и, конкретније, на важност визуелног кода. Полазе од претпоставке да настава ових садржаја није сразмерна организацији наставе по нивоима, већ је пре свега казационална и арбитрарна. Истраживање је засновано на упитнику који садржи слике, а за чије разумевање је потребно познавање различитих семиотичких кодова који делују заједнички. У анкети је учествовало 115 студената, од којих су 92 говорници српског језика, а 23 су говорници енглеског језика. Резултати су потврдили почетну хипотезу, односно да ниво познавања језика није сразмеран истраживаним варијаблама. Наиме, закључује се да иако је на вишим нивоима присутно познавање визуелног кода, оно није резултат свесног учења, већ је пре случајно, будући да није уочена значајна веза између језичког нивоа и већине истражених варијабли. Будући да *ЗЕРО* не садржи податке о настави свих семиотичких кодова по нивоима, које ауторке сматрају неопходном за стицање комуникативне компетенције и за интеракцију, сматра се да је потребно приступити изради дидактичких материјала и вежбања којима би се невербалној и, посебно, визуелној комуникацији у настави страних језика придао значај који завређује.

Радови у научним часописима међународног значаја:

1. Пејовић, Анђелка: „Културе унутар фразема и фраземи као културе“, *Српски језик*, XXI, 2016: 133-144. (ISSN ISSN 0354-9259, УДК 811.163.41'373.7)

У раду се показује да неке лексеме које постоје у практично свим језицима у одређеној култури временом добијају статус културама. Нагласак је на оним културама које чине саставни део фразема, уз покушај разграничења од фразема као (сложених) културама. Ауторка поставља питање да ли је фразем културама сам по себи (увек или некада и када, у којим случајевима) и да ли је то због самог „културног механизма“ који је у његовом настанку или због нечега другог, да ли је културама само оно што постоји у једном а не и у другим културама или и све оно што се концептуализује на различите начине. Уколико културама одговара овом другом случају, онда је њихов број био знатно већи и, у случају фразема, највећи део фразема свакако представља културе. На основу примера лексема *образ*, *јабука* и *lechea* ауторка показује да је скуп културама у једној друштвеној заједници отворен, што значи да се у одређеној култури континуирано стварају нове културе, док друге губе на вредности и актуелности. То се потврђује и на примеру сложених

културама, односно фразема, од којих су многи прешли из једног језика и културе у другу, па и у више њих (на пример, *Колумбово јаје*), чиме су, неки од њих, постали интернационални, универзални, а самим тим је и њихов статус културе знатно ослабио, а затим и нестао. Ауторка указује и на то да културе не морају нужно бити карактеристичне за само једну културу, односно једну језичку заједницу, већ да могу бити карактеристичне и за сродне језике, што се свакако утврђује само у поређењу два или више језика и култура, али и да би се можда могло говорити и о унутарјезичким културамама, уколико се узму у обзир дијалекатске разлике.

2. Пејовић, Анђелка: „Паремије као део етнолингвистичког наслеђа“, *Гласник Етнографског института САНУ*, 62/2, 2014: 201-214. (ISSN 0350-0861, УДК 811'373.7:39)

На примеру паремија српског и шпанског језика, у раду се показује улога ових језичких и културних форми у етнолингвистичким истраживањима. Релативизам који се уочава у паремијама, а који се често испољава кроз противречности, од великог је значаја за етнолингвистичку анализу, јер показује или би могао да покаже на који начин се одређено друштво прилагођава или супротставља променама, како реагује на њих, како се мења, да ли мења само периферне ставове или и оне дубоко укоренење вредности. У случају српског и шпанског језика постоји више него очигледан дизбаланс у броју паремија и паремиолошких речника, а самим тим и у броју њихових значења и прилика на које се односе или из којих су потекле. Ипак, упркос томе али и управо стога, паремије представљају значајан део етнолингвистичког наслеђа. Из примера представљених у раду ауторка уочава да српске и шпанске пословице, упркос многим подударностима, сведоче и о бројним разликама које постоје између ове две културе, а које су засноване превасходно на друштвено-историјским околностима у којима су се ови народи нашли и које су допринеле да њихово животно искуство буде различито, али у сваком случају поучно. Сличности, али још више разлике само потврђују њихов културолошки и етнолингвистички значај.

3. Пејовић, Анђелка: „О еквиваленцији и лажним пријатељима у српској и шпанској фразеологији“, *Српски језик*, XVIII, 2013, 401-414. (ISSN 0354-9259, УДК 811.134.2'373.7:811.163.41'373.7)

О лажним пријатељима на нивоу простих лексичких јединица постоје бројне студије и чланци, док то није случај сложених, односно фразеолошких јединица. Стога ауторка анализира фраземе за које је уочила да представљају потенцијалне лажне пријатеље у шпанском и српском језику, а спроведена анализа показује да фразеолошки лажни пријатељи постоје у овим језицима. Иако су предмет истраживања били фраземи, незаобилазно је било сустрести се и са колокацијама (које, у најширем смислу речи, такође

сматра фразеолошким јединицама), код којих је проблем еквиваленције односно превођења са једног језика на други присутан у веома великој мери. Ауторка наглашава да стереотипна поређења употребљена имплицитно представљају посебно занимљиву групу потенцијалних „лажних фразеолошких пријатеља“, јер изостављањем елемента који се пореди и употребом само компарандума поредбена фразеолошка конструкција губи на невеликој композитивности којом се одликује, те њено значење постаје затвореније, фигуративније, идиоматичније. У случају анализираних идиоматских израза, установљено је да се најчешће јављају делимични лажни пријатељи, због тога што се углавном не поклапају у једном од два или више значења. Ауторка је лажне пријатеље груписала у три категорије, од којих су прве две наизглед веома сличне: изрази исте и веома сличне структуре а различитог значења. Ипак, међу њима уочава битне разлике: у првом случају, изрази су истог порекла и у њиховој позадини се крије иста метафора, али су временом развили нова значења у једном од језика, што их чини лажним пријатељима у правом смислу; у другом пак случају, у позадини израза је иста или веома слична слика, ситуација, али су асоцијације на њих различите у оба језика односно културе, шпанској и српској. Трећу групу чине изрази који се, за разлику од наведених, тек делимично подударају по својој структури, а значење им је исто, али не и прагматичка вредност. Сprovedено истраживање је показало и да се неретко дешава да различити речници бележе различита значења једног истог израза, с једне стране, а са друге, док се у једним речницима наводи по једно значење одређених израза, други бележе исте као вишезначне. Ово последње показује да се сложене лексичке јединице, пре свега фразеолошке јединице у ужем смислу (фраземи) понашају веома слично простим лексичким јединицама, односно да временом развијају нова значења. То значи да се временом могу јавити лажни пријатељи и тамо где их није било. Стога је за откривање најпре правог значења односно правих значења фразеолошких јединица, а затим и за уочавање лажних пријатеља (како у фразеологији тако и у лингвистици уопште), од изузетног значаја анализа корпуса, односно (што) већег броја контекстуализованих примера.

4. Pejović, Andjelka: “La expresión fraseológica de los valores éticos y estéticos”, *Colindancias*, 4, 2013: 265-273. (ISSN 2067-9092)

У раду се анализирају етичке и естетске вредности које се у шпанској и српској језичкој и културној заједници конституишу кроз фразеолошке јединице. Ауторка полази од широког поимања фразеологије и у том смислу анализира како фраземе тако и пословице. Истраживање показује и потврђује да промене до којих долази унутар једног друштва битно утичу на уобличавање етичких и естетских вредности и принципа, и открива бројне сличности између ова два језика и културе, по питању анализираних вредности.

5. Pejović, Andjelka: “Alcances y perspectivas del español en Serbia”, *Acta Hispánica*, XVIII, 2013: 49-60. (ISSN 1416-7263)

У овом раду ауторка приказује актуелно стање хиспанистике у Републици Србији, након краћег осврта на статус шпанског као светског језика и на историјат учења страних језика у Србији. Ауторка покрива практично све домене употребе шпанског језика: наставну делатност, научноистраживачку делатност, примењенолингвистичку делатност (превођење и лексикографију), међународну (академску) сарадњу и интернационализацију. Упркос више од 40 година дугој традицији учења и изучавања шпанског језика код нас, констатује се да је присуство шпанског језика на нашем тржишту веома слабо заступљено, а услед недовољно развијених привредних и културних веза између Србије и земаља шпанског говорног подручја. Такође, примећује се недовољна умреженост хиспаниста унутар земље, услед чега ауторка износи неколико предлога којима би се ова разуђеност могла превазићи, а у циљу будућег заједничког и оснаженог рада на развоју хиспанистике, у сарадњи са одговарајућим домаћим и иностраним установама.

6. Pejović, Andjelka у Aneta Trivić: “El concepto de ‘tiempo’ en la fraseología española у serbia“, *Verba hispánica*, Ljubljana, XX/2, 2012, 261-277. (ISSN 0353-9660)

У раду се анализира концепт 'време' у шпанским и српским фраземима. Будући да је у питању универзалан феномен, који се да сагледати из различитих перспектива, ауторке настоје да испитају његову фразеолошко манифестовање у поменутих језицима, који припадају различитим језичким породицама. Истраживање је засновано на корпусу који чини око 350 фразема, ексцерпираних из различитих лексикографских извора. Примењује се лексичко-семантичка контрастивна анализа ради уочавања механизма којима се поменути језици служе у стварању фраземи са временским значењем. Полазећи од значења којима се одликују, ауторке класификују анализиране фраземе у шест група, и то оне којима се изражавају временски односи, учесталост, трајање, временско ограничење, брзина и временски сегменти. Осим ових шест група са чисто темпоралним значењем, ауторке уочавају и седму групу, коју чине фраземи у којима се време посматра кроз призму људског живота. Иако су пошле од претпоставке да ће међу фраземима двају језика бити више разлика него сличности, будући да се ради о једном романском и једном словенском језику, истраживање је показало да се, како се у већини случајева ради о прилошким конструкцијама, које не одликује нарочито висок степен идиоматичности, у оба језика употребљавају лексеме са временским значењем, услед чега је могуће успоставити еквивалентност међу њима, пре свега парцијалну. Ипак, забележени су и случајеви да сваки од језика употребљава лексеме одређеног семантичког поља (на пример, називе воћа или називе животиња), како би се изразила одређена временска значења. Разлике су још веће у именским, придевским и глаголским фраземима, где је виши и степен идиоматичности, као и због тога што се у њима употребљавају културолошко маркирани елементи.

7. Pejović Andjelka y Ana Jovanović: “Actitudes epistemológicas de los profesores de español como lengua extranjera”, *Colindancias*, 3, 2012, 157-163. (ISSN 2067-9092)

У овом коауторском раду износе се резултати истраживања о актуелном стању у настави шпанског језика у Србији. Истраживање је засновано на анонимним анкетама у којима су учествовали наставници шпанског језика који раде у основним и средњим школама, а на основу којих се стиче увид у њихове епистемиолошке ставове и професионалне потребе. Анкете су показале да, упркос томе што су током студија упознати са савременим тенденцијама у настави страних језика, наставници у пракси ипак прибегавају традиционалним методама и дају примат настави граматике над осталим садржајима. Ипак, наставници показују и да су отворени за нове приступе и идеје, те тако и за континуирано стручно усавршавање. Стога ауторке закључују да није довољно да наставници познају савремене теорије у настави страних језика, већ да је неопходно створити услове како би они сами могли да преиспитају своје ставове и идеје о настави. Потребно је редовно организовати стручне семинаре у оквиру којих би наставници били изложени различитим проблематикама и ситуацијама, али и форумима у оквиру којих би могли размењувати искуства и идеје, а све у циљу директног упознавања различитих приступа и стратегија, које би допринеле њиховом професионалном унапређењу.

8. Pejovic, Andjelka: “La traducción serbia de las locuciones verbales en dos obras de Miguel Delibes”, *Paremia*, 20, 2011, 29-40. (ISSN 1132-8940)

У овом раду ауторка се бави анализом превода глаголских фразема из два романа Мигела Делибеса која су преведена на српски језик, и то *El príncipe destronado* („Свргнути принц“) и *El hereje* („Јеретик“). Уочава да су потпуни еквиваленти малобројни, као што је и очекивано, и да се у већини случајева прибегава преношењу значења и смисла фразема, углавном у оквиру парцијалних еквивалената, али и посредством парафразе и простих лексичких јединица. Ауторкину пажњу су нарочито привукле фразеолошке конструкције које су употребљене више од једног пута, у различитим контекстима, због тога што су и различито преведене, и онда када је реч о истом преводиоцу. Наиме, спроведена анализа показује да неки фраземи имају више од једног значења, што директно утиче и на број и врсту еквивалента у другом језику. Резултати оваквих истраживања су драгоцени приликом израде фразеолошких речника. Такође, оваквим анализама се настоји привући пажња на потребу израде књижевног корпуса шпанских дела преведених на српски језик, који би омогућио спровођење не само фразеолошких, него и лексиколошких, синтаксичких, прагматичких, идеолошких и других истраживања.

9. Pejović, Andjelka y Maja Andrijević: “Variedades diatópicas en la fraseología: el caso del lenguaje periodístico en el mundo hispano”, *Iberoamericana Quinquecclesiensis*, 9, 2011, 235-247. (ISSN-1785-7716)

Ауторке у овом раду говоре о дијатопским разликама у шпанској фразеологији, на примеру новинског језика. На основу великог броја примера, издвајају се фраземи који се могу сматрати „општим“ у хиспанском свету, јер постоје у свим или скоро свим варијететима, али постоје и они „специфични“, карактеристични за неку или неке од земаља шпанског говорног подручја. Такође, нису малобројни случајеви синонимних фразема (код којих је значење исто, а облик односно саставне компоненте различите), као ни случајеви фразема који се у земљама шпанског говорног подручја разликују у погледу једног или више лексичких компоненти, карактеристичних управо за одређено говорно подручје, што значи да је реч о варијантама. Све наведено потврђује да је фразеолошки систем (шпанског језика, у овом случају) отворен.

10. Pejovic, Andjelka: “Las colocaciones en la lexicografía española y serbia“, *Srpski jezik*, 15/1-2, 2010, 345-358. (ISSN 0354-9259, UDK 811.134.2'367.3 : 811.163.41'367)

У раду се анализира присуство и лексикографска обрада колокација у једнојезичним речницима шпанског и српског језика. Анализиран је по један речник у оба језика (22. издање речника Шпанске краљевске академије за језик, из 2001. године, и једнотомни речник Матице српске, из 2007. године). У обзир су, дакле, узета у то време последња издања првенствено због тога што је сам термин „колокација“ релативно нов, услед чега ауторка и полази од претпоставке да су колокације у речницима обрађене на доста хетероген начин, а зато што су недовољно изучене до израде поменутих речника. Анализа показује да речници оба језика укључују колокације на три начина: као пример, као део дефиниције и као пододредницу. Оваква хетерогеност потврђује претпоставку да колокације као језички феномен треба детаљније проучити. Као главне потешкоће у лексикографској обради колокација ауторка издваја проблем утврђивања разлика између колокација и фразеолошких израза, с једне стране, и семантичку транспарентност колокација, односно одсуство идиоматичности, са друге. На неколико конкретних примера ауторка показује да неке комбинације, зависно од контекста, могу бити употребљене као колокације или као фраземи (дакле, фигуративно) услед чега се и поставља питање начина њиховог укључивања у речник. Међутим, знатно већу препреку представља њихова транспарентност: у питању су структуре чије је значење, посматрано са становишта страног говорника, јасно, за разлику од идиоматског значења фразема. Стога се управо са становишта страног говорника најбоље и види важност ових устаљених језичких структура и проблеми до којих доводи њихово непознавање. Дакле, колокације не представљају проблем када је у питању декодирање поруке, али да када је у питању обрнут процес, односно кодирање, јер се углавном разликују од језика до језика и не могу се преводити буквално или „реч за реч“. Стога се као један од закључака неминовно намеће и потреба да се ови устаљени лексички спојеви издвоје у посебне *комбинаторне* речнике који би били усмерени не само ка рецепцији већ и ка продукцији језичког исказа,

речнике који би не само олакшали продукцију код страних, већ и допринели богатству израза код изворних говорника.

11. Pejovic, Andjelka: "Las colocaciones verbales y el contexto", *Colindancias*, 1, 2010, 132-140. (ISSN 2067-9092)

У овом раду ауторка показује прагматички и дискурзивни значај глаголских колокација, за које бројни примери потврђују да су веома учестале у различитим функционалним стилевима и регистрима. Уједно, ауторка скреће пажњу и на неке дијатопске разлике које се уочавају у земљама хиспанског говорног подручја. Све наведено показује значај колокација у језику, и посебно, у процесу учења односно усвајања страног језика.

Радови у водећим научним часописима националног значаја:

1. Пејовић, Анђелка: „Значај устаљених синтагми за развој комуникативне компетенције“, *Радови Филозофског факултета*, Пале, 15/1, 2013: 101-112. (ISSN 1512-5858, УДК 811'367.7, DOI10.7251/RFFP15131101P)

У раду се конкретним примерима илуструје значај устаљених синтагми у настави страног језика. Иако полази од лексичког приступа, ауторка наглашава неопходност помирења граматике и лексике у настави страног језика и показује да ни једна ни друга не треба да буду саме по себи циљ учења језика, већ треба да буду комплементарне и прожете једна другом, а у циљу доприношења развоју комуникативне компетенције. Такође, показује да познавање устаљених лексичких спојева (и конкретно, колокација) није условљено ванјезичким факторима и искуством, већ познавањем одређеног језика. Како су колокације по свом значењу најчешће транспарентне, јер је макар једна реч (најчешће именица или глагол) позната и у потпуности задржава своје основно значење, оне често пролазе незапажене и не придаје им се довољан значај или им се чак уопште не придаје значај. Стога, учење колокација иде у прилог квалитативном учењу лексике, односно језика уопште, јер њиховим усвајањем страни говорници проширују свој речнички фонд и обогаћују га новим речима и конструкцијама.

2. Pejović, Anđelka; Maja Andrijević: „Španski roman i korpusna lingvistika“, *Nasleđe*, 18, 2011, 385-403. (ISSN 1820-1768, UDK 81'1:821.134.2.09-31)

Ауторке у раду показују значај корпуса и корпусне лингвистике за савремену лингвистику и лингвистичка истраживања. Ослањајући се на информациону технологију и аутентичне материјале (у овом случају, шпански роман), показује се да корпус нуди велики број контекстуализованих примера из којих је могуће извести закључке о различитим лингвистичким феноменима и њиховој реалној употреби у одређеном језичком систему.

Истиче се да резултати истраживања заснованих на корпусу имају директну примену у различитим доменима, а пре свега у лексикографији, превођењу и настави страних језика. Такође, ауторке истичу значај паралелних двојезичних / вишејезичних корпуса као важног извора информација за контрастивну лингвистику, односно за анализу сличности и разлика језика који су предмет истраживања.

Рад у научном часопису националног значаја:

1. Рулић, Дивна; Анђелка Пејовић: „Превोђење властитих имена у књижевности за децу и младе“, *Липар*, 54, 2014: 43-55. (ISSN 1450-8338, УДК 821'255.4=163.41 821-93.03)

Предмет овога рада је превођење антропонима и топонима, као подврсте културама, у књижевности за децу и младе. На бројним примерима ауторке показују начине на које може да се приступи културама у превођењу дечије књижевности. Такође, ауторке настоје да одговоре на питање да ли и када преводити властита имена, као и да представе и образложе стратегије и технике које се најчешће примењују при њиховом превођењу. Показују да је веома тешко извући опште закључке који би се применили на сва дела дечије књижевности, те се закључци до којих се долази односе више на појединачне случајеве. Није увек могуће доследно применити исте технике на превод антропонима и топонима, уколико се има у виду читалац, његова интересовања и могућности да разуме или прихвати на одговарајући начин преведени садржај који, уједно, треба да пренесе поруку писца.

Радови у тематским зборницима / зборницима са међународног скупа објављени у целини:

1. Пејовић, Анђелка: „Паремиолошки континуум од Вука до данас“, у Ковачевић, Милош и Јелена Петковић (ур.), *Српски језик – од Вука до данас*, Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, 2015, 193-202. (ISBN 978-85991-79-0, УДК 811.163.41'373.7:398)

Рад представља прилог теорији фразеолошког континуума. Корпус на коме је заснован рад чини око 40 паремија ексцерпираних из Вукове збирке пословица, али и из збирки Мушкатиновића (2011 [1787]) и Марковића (2005), док је фразеолошки карактер новонасталих структура ауторка потврдила у фразеолошким речницима Матеша (1982) и Оташевића (2012), као и у *Речнику српскохрватског књижевног и народног језика* (РСАНУ) и једнотомном речнику Матице српске, као најновијем издању. Сprovedено истраживање показује да један број ових структура временом трпи извесне промене, које могу имати најмање три исхода: редуковање паремије на фразем, стварање фразема сличног значења и развијање нових, модификованих, структура. То показује да паремије,

иако наизглед ишчезавају из језика и културе, не нестају у потпуности, већ настављају да живе у нешто другачијем облику, тако што њихов семантички садржај бива заоденут новим језичким знаком сложене структуре.

2. Пејовић, Анђелка: „Како видимо једни друге: називи националности и професија у фразеологији српског и шпанског језика“, у Гудурић, Снежана и Марија Стефановић (ур.): *Језици и културе у времену и простору* III/1, Нови Сад: Филозофски факултет у Новом Саду, 2014: 63-73. (ISBN 978-86-6065-282-1)

У овом раду се на фразеолошком корпусу српског и шпанског језика прелиминарно анализирају конструкције које садрже називе професија и националности. Ауторка полази од широко схваћеног појма фразеологије, по коме се под фразеолошким јединицама подразумевају не само фраземи (идиоматски изрази) него и пословице и изреке (паремије у ужем смислу), услед чега корпус чине фраземи и пословице ексцерпирани из фразеолошких, речника пословица, али и једнојезичних речника српског и шпанског језика, уз напомену да су шпански знатно бројнији. Анализа показује да су називи националности и професија присутни у фраземима и паремијама оба језика, у доста хетерогеним типовима конструкција, и да су њихове вредности, иако често различите, углавном негативне. Ауторка је потврдила и полазну хипотезу да географско окружење и друштвено-историјске околности утичу на формирање ових јединица, које, с друге стране, утичу или могу да утичу на формирање одређених ставова и стереотипа, што значи да оне нису нужно њихов одраз.

3. Пејовић, Анђелка: „Вишезначност у фразеологији (на примеру српског и шпанског језика“, у Ковачевић, Милош (ур.): *Вишезначност у језику*, Крагујевац: ФИЛУМ, 2014: 319-331. (ISBN 978-86-85991-64-6, УДК 811.163.41'373.7 811.134.2'373.7 0)

На примерима из фразеологије српског и шпанског језика ауторка у овом раду настоји да установи да ли вишезначност карактерише и фразеолошке а не само просте лексичке јединице. У случајевима где је забележена полисемија циљ је да се, полазећи од оних који се јављају у случају лексема, уоче принципи развијања нових значења. На основу спроведене анализе ауторка је дошла до закључка да је у фразеологији такође присутна полисемија и да је доста сложенија него што се на први поглед чини, пре свега због тога што фраземи ретко развију више од два значења. Полисемији су, услед своје семантичке природе, нарочито подложни глаголски изрази (који су и најбројнији у фразеологији). Нова значења се најчешће изводе метафоризацијом, а има случајева када изведена значења добијају нову прагматичку вредност (нпр. иронично). Иако је уочила и случајеве хомонимије, ауторка наводи да хомонимија у фразеологији ипак није честа појава. Занимљиво је и да се веома разликује начин обраде фразема у српским и шпанским фразеолошким речницима, али и начин обраде фразема унутар једног истог језичког

система, што сведочи о комплексности значења уопште и фразеолошког значења посебно. Најзад, ауторка указује да би у даљим истраживањима занимљиво било испитати да ли се у шпанском и српском језику нова значења фразема развијају по истим принципима или не, јер се на примерима еквивалентних фразема уочава да не развијају увек иста значења.

4. Pejović, Andjelka: “El simbolismo de los colores en español y en serbio a través del prisma de la fraseología”, en Zuzanna Bułat Silva, Monika Głowicka, Justyna Wesola (eds.): *Variación, contraste, circulación. Perspectivas lingüísticas en el hispanismo actual*, Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 2014: 137-145 (ISBN: 978-83-229-3427-2)

У овом раду ауторка анализира фраземе са хроматском компонентом у шпанском и српском језику. Фраземи су ексцерпирани из фразеолошких и речника опште намене оба језика. Истраживање је показало да су основне боје, црвена, зелена, плава, жута, али и розе боја присутне у фразеолошким системима оба језика, са веома сличним значењима. Ипак, и једна и друга говорна заједница су развиле неке фразеолошке конструкције са хроматском компонентом које су културолошки обојене. Такође, ауторка уочава да су у једном од језика неки фраземи развили нова значења, којих нема у оном другом језику, услед чега су се међусобно удаљили. Хроматски фраземи се одликују и различитим степеном идиоматичности: иако је у највећем броју случајева тај степен веома висок, забележени су и они где је присуство боје тек визуелно. Упркос томе што неке боје важе за „топле“, а друге за „хладне“, фраземи са овим компонентама имају како позитивна тако и негативна значења, у оба језика. Једина од наведених боја која доприноси позитивном значењу фразема чији је саставни део, у оба језика, јесте розе боја.

5. Pejović, Andjelka: “Los valores estéticos a través del prisma de la fraseología: casos del español y del serbio”, en Sevilla Muñoz, Julia: *Fraseología y léxico: un enfoque contrastivo*, Lugo: Axac, 2014: 79-89. (ISBN 978-84-92658-32-9)

Ауторка у овом раду контрастивно анализира паремије и фраземе којима се у шпанском и српском језику изражавају естетске вредности. Упоредјују се конструкције које се тичу женске и мушке лепоте, обраћа се пажња на врсте лепоте, али и на њен однос са моралним вредностима и срећом. Атрибути који се тичу лепоте једва да су присутни, али су бројна поређења и ефекти које лепота изазива. Губи се разлика између манифестовања лепог и концепта лепог, у корист првог. Уочавају се бројне сличности у погледу метафора и употребљених фразеолошких механизма, али се у оба језика уочава и релативизам естетских вредности. Ауторкину пажњу привлачи и све оно за шта се показује да има везе са лепотом: опасност лепоте, манипулисање лепотом, моћ лепоте, границе лепог итд. Стога сматра да би занимљиво било дијахронијски испитати концепт лепог и естетске вредности уопште које мушкарци и жене траже и налазе једни у другима.

6. Pejović, Anđelka: „Rečnik kao pomoćno sredstvo u komunikaciji“, u Nedeljkovic, Danica i Nikola Vujčić (ur.): *Sprache und Literatur dies- und jenseits der Mauer(n) / Jezik i književnost s obe strane zida*, FILUM: Kragujevac, 2013: 309-316. (ISBN 978-86-85991-40-0)

Циљ овога рада је да се скрене пажња на важност лексичких садржаја у наставном процесу и на неопходност рада са речницима, како у настави страног тако и матерњег језика, ради правилног, сврсисходног и свесног коришћења ових језичких ризница. Ауторка износи и квалитативни део једног прелиминарног истраживања о томе колико и у којим ситуацијама ученици и студенти употребљавају речнике. Сматра да је важно утицати не само на свест ученика него и на свест наставника о значају лексикографских дела за образовни процес и формирање ученика, и да је неопходно *радити* са речником, како би се ученици директно уверили у његову сврсисходност. Имајући у виду да у данашње време младе у великој мери одликује информациона писменост, или да макар имају предиспозицију ка њој, мишљења је да ту чињеницу треба искористити у практичне сврхе, у настави страних језика и, конкретније, у употреби електронских речника.

7. Ана Јовановић и Анђелка Пејовић: „Континуирано образовање наставника страног језика: потребе и изазови“, у Гудурић, Снежана (ур.): *Језици и културе у времену и простору I* (Тематски зборник), Нови Сад, Филозофски факултет, 2013, 407-416. (ISBN 978-86-6065-152-7)

Континуирано образовање се у настави страних језика најчешће реализује у виду тематских семинара који настоје да упуте полазнике у нове токове методике наставе страних језика, уравнотежен приступ увежбавању језичких вештина, развој, примену и евалуацију различитих наставних активности и техника, итд. Међутим, ауторке постављају питање колико су наставници језика с извесним професионалним искуством спремни да прихвате и у властитим наставним поступцима примене нова знања, јер само познавање савремених токова науке о језику и учењу језика и савремених трендова у настави страних језика не мора битно да утиче на промену приступа настави. Наиме, из одговора добијених анонимном анкетаом уочава се да упркос различитим облицима континуираног образовања које практикују већина наставника и даље негује извесне резерве према иновативним методама, а у основи фокус наставе одржавају у оквирима наставе језичких структура. Подаци добијени у овом истраживању указују да би извесне измене у структури и реализацији стручних семинара могле позитивно да утичу на њихову сврсисходност и ауторке закључују да је неопходно, заправо, организовати семинаре који би наставницима омогућили да суштински преиспитају властите ставове и уверења о настави страних језика. Исто тако, узимајући у обзир чињеницу да су организатори и реализатори семинара у великом броју случајева високошколске установе, а тек потом удружења наставника страног језика, издавачке куће и институти за језике,

ауторке сматрају да би се можда могло поставити питање већег учешћа самих наставника (основних и средњих школа) у реализацији семинара, као и активнијег учешће полазника семинара, чиме би била омогућена директна размена искуства, кроз „сусрет“ теорије и праксе.

8. Пејовић, Анђелка: „О симболици боја у фразеолошком систему српског и шпанског језика“, у Ковачевић, Милош (ур.): *Традиција и иновације у савременом српском језику*, Крагујевац, ФИЛУМ, 2013, 399-409. (ISBN 978-86-85991-52-3, УДК 811.163.41'373.7:811.134.2'373.7)

Иако су присутне у различитим областима људског живота и делања, боје немају исте вредности у различитим културама, услед чега их није увек могуће дословно их преводити, што се може видети из најједноставнијих примера, већ из свакодневног живота. Ауторка у овом раду испитује црну и белу боју, како би установила да ли се обе јављају у фразеолошком систему српског и шпанског језика и која од њих преовлађује, затим да ли се (увек) супротстављају једна другој (да ли је бело контратежа црном) и да ли формирају антонимне изразе. Истраживање показује да, иако су фраземи са компонентом *црно* / *бело* нешто бројнији у српском него у шпанском језику, нарочито они са називом црне боје, међу њима има доста структурних и семантичких подударности, а разлике које се уочавају готово да не излазе ван оквира општепознатих и већ установљених вредности ових хроматских датости у европским културама. Ипак, у културолошком смислу се уочавају извесне разлике у концептуализацији ових боја, али увек на линији тамно-светло, негативно-позитивно. У оба језика су учестали поредбени изрази у којима се црна и бела боја јављају као визуелна компонента, где се елементи поређења у великој мери поклапају, а још су бројнији фраземи чијем унитарном, непрозирном значењу доприноси сама боја, својом симболиком. Иако постоје изрази у којима је, интерно или екстерно, присутан антонимијски однос фразема са хроматском компонентом *црно* / *бело*, уочава се да није само бело контратежа црном, већ да је то, у неколико случајева, ружичаста.

9. Пејовић, Анђелка: „Конституисање етичких вредности кроз паремије на примеру српског и шпанског језика“, у Мишић-Илић, Биљана и Весна Лопичић (ур.): *Језик, књижевност, вредности: језичка истраживања* (зборник радова), Ниш, Филозофски факултет, 2013, 113-124. (ISBN 978-86-7379-278-1, УДК 821.163.41-084:17 811.134.2-084)

На корпусу од око 300 примера из српског и шпанског језика ауторка анализира неке од етичких вредности (част и поштење, солидарност и човекољубље, поштовање других, праведност, истинољубље, марљивост, умереност) конституисане у виду паремија. Будући да се једном од основних одлика паремија сматра „казивање општих истина“, ауторка настоји да утврди о којим општим истинама је реч када су у питању етичке вредности и на

који начин се оне исказују у овим језицима и културама. Показује се да и у једној и у другој култури има противречности по питању анализираних вредности, услед чега се намеће питање вредности уопште. Такође, уочава се све веће присуство паремија „другог реда“, које по својој бриткости и оштрини мисли више одговарају карактеру савременог друштва. Стога ауторка закључује да управо то што у заборав падају једне, а стварају се друге, нове паремије, било оне „првог реда“ или оне „другог реда“, говори о томе које вредности нам је стало да истакнемо, сачувамо и пренесемо будућим генерацијама.

10. Pejović, Anđelka, Inmaculada Gallegos Polonio: “*Como me lo contaron te lo cuento: dichos y frases hechas en las tradiciones oral y escrita españolas*”, en Nikolić, Jasmina & Soldatić, Dalibor (eds.): *Avances en el estudio de la literatura oral*, Belgrado: Facultad de Filología, 2013: 349-359. (ISBN 978-86-6153-174-3)

Ауторке овим радом показују значај пословица у шпанској усменој и писаној традицији, уједно указујући на њихов потенцијал у настави шпанског као страног језика, јер се не ради само о значајним језичким сегментима, већ и о елементима који сведоче о културним особеностима и друштвено-историјским дешавањима. Посебно се истиче књижевна употреба али и књижевно порекло појединих пословица, што је разлог више за њихову експлоатацију у настави страног језика и културе. На бројним примерима ауторке показују на који начин је усмена традиција својеврстан филтер кроз који пролазе различити типови устаљених фраза, како на свом путу ка писаном језику, тако и на путу од писаног до усменог дискурса. Најзад, ауторке пажњу посвећују и интенционалним креативним модификацијама устаљених фраза уопште, као и разлозима те креативности.

11. Pejović, Anđelka: “*Locuciones con el componente gastronómico en español y en serbio*”, en Pejović, A.; Sekulić, M.; Karanović, V. (eds.): *Comida y bebida en la lengua española, cultura y literaturas hispánicas*, Kragujevac, FILUM, 2012, 157-173. (ISBN 978-86-85991-49-3, UDK 811.134.2’373.7:641.5 811.163.41’373.7:641.5)

Уочавајући бројност и хетерогеност фразема са кулинарском компонентом, ауторка на примерима у шпанском и српском језику анализира структуру, значења и вредности ових фразеолошких конструкција. Уочава се велики број парцијалних еквивалената, односно конструкција које упркос различитој структури (у којој је обавезно присутна нека кулирнарска компонента) имају исто значење. Више фразема су културолошки обојени, односно садрже елемент који се може окарактерисати као културема, али практично сви они имају своје парцијалне еквиваленте у другом језику. Изузетно велики број фразема са кулинарском компонентом показује свеприсутност и значај хране у нашем животу, услед чега се овим конструкцијама изражавају бројне радње, ситуације, стања, одлике, начин живљења и размишљања, својствени људима.

12. Ана Јовановић и Анђелка Пејовић: „Континуирано образовање наставника страног језика: потребе и изазови“, у Гудурић, Снежана (ур.): *Језици и културе у времену и простору* (Зборник радова), Нови Сад, Филозофски факултет, 2012, 407-416. (ISBN 978-86-6065-133-6) [електронско издање]

Континуирано образовање се у настави страних језика најчешће реализује у виду тематских семинара који настоје да упуте полазнике у нове токове методике наставе страних језика, уравнотежен приступ увежбавању језичких вештина, развој, примену и евалуацију различитих наставних активности и техника, итд. Међутим, ауторке постављају питање колико су наставници језика с извесним професионалним искуством спремни да прихвате и у властитим наставним поступцима примене нова знања, јер само познавање савремених токова науке о језику и учењу језика и савремених трендова у настави страних језика не мора битно да утиче на промену приступа настави. Наиме, из одговора добијених анонимном анкетаом уочава се да упркос различитим облицима континуираног образовања које практикују већина наставника и даље негује извесне резерве према иновативним методама, а у основи фокус наставе одржавају у оквирима наставе језичких структура. Подаци добијени у овом истраживању указују да би извесне измене у структури и реализацији стручних семинара могле позитивно да утичу на њихову сврсисходност и ауторке закључују да је неопходно, заправо, организовати семинаре који би наставницима омогућили да суштински преиспитају властите ставове и уверења о настави страних језика. Исто тако, узимајући у обзир чињеницу да су организатори и реализатори семинара у великом броју случајева високошколске установе, а тек потом удружења наставника страног језика, издавачке куће и институти за језике, ауторке сматрају да би се можда могло поставити питање већег учешћа самих наставника (основних и средњих школа) у реализацији семинара, као и активнијег учешће полазника семинара, чиме би била омогућена директна размена искуства, кроз „сусрет“ теорије и праксе.

13. Пејовић, Анђелка: „О ублажавању језичког исказа и политички коректном језику у новинском дискурсу“, у Ковачевић, Милош (ур.): *Структурне карактеристике српског језика* (Зборник радова са VI међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу 28-29. X 2011), ФИЛУМ, Крагујевац, 2012, 219-231. (ISBN 978-86-85991-42-4, УДК 81'373.49:32 81'42:070)

У овом раду ауторка испитује језичка средства којима се ублажава језички исказ у новинском дискурсу и помоћу којих се, стога, манипулише значењем у новинском тексту. Механизми амортизовања језичког исказа и политички коректног језика примењују се на различитим језичким нивоима, а у новинском дискурсу се превасходно испољавају на лексичко-семантичком. Уочава да се бројни и разноврсни механизми ублажавања језичког исказа новинарског и политичког дискурса често преплићу, чиме исказ бива

вишеструко слојевит и знатно ублажен. Затим, многи еуфемизми и „политички коректне“ речи и изрази припадају одређеном регистру (политичком, привредном, економском, медицинском, судском, итд), али путем новинског дискурса улазе и у свакодневни језик. Отуда постоје примери истих конструкција које имају апсолутне еквиваленте у више језика, те готово да функционишу потпут термина. Најзад, ауторка сматра да би било занимљиво спровести исту анализу у дијахронијској равни, те упоредити новине од пре неколико деценија са данашњим, како би се уочили почеци и промене у „развоју“ политички коректног језика и принципу амортизовања језичког исказа уопште.

14. Andrijević, Maja i Anđelka Pejović: „Elementi neverbalne komunikacije u jeziku: veza između kinezike i frazeologije“, u Mišić-Ilić, Biljana i Vesna Lopičić (ur.): *Jezik, književnost, komunikacija. Jezička istraživanja* (zbornik radova), Niš, Filozofski fakultet u Nišu, 2012, 442-451. (ISBN 978-86-7379-241-5, UDK 811.163.41'373.7:159.923.8 811.134.2'373.7:159.923.8)

У фразеологији шпанског и српског језика бројни су фраземи који садрже називе делова тела (соматизми), а делови тела су, пак, у основи многих кинезичких елемената. Отуда ауторке испитују однос између фразеологије и кинезике, односно мотивисаност појединих соматизама. Будући да фразеолошке јединице одликује мањи или већи степен идиоматичности, јер се иза њих крије одређена метафоричка представа, ауторке полазе од претпоставке да неке од тих метафоричких представа чине управо кинезички елементи. Стога је циљ рада да испитају да ли у шпанском и у српском језику постоје фразеолошке јединице које воде порекло од кинезичких елемената, да ли међу њима постоје сличности и разлике, те да ли их је могуће категоризовати. На корпусу од 230 фразема и колокација ексцерпираних из фразеолошких и стандардних речника шпанског и српског језика ауторке показују да су кинезичке фразеолошке јединице у оба наведена језика веома бројне и да их је могуће разврстати у више група. Ауторке долазе до неколико занимљивих закључака. Најпре, покрети и положаји тела имају веома изражен комуникативни садржај који се одражава у самом језику, пре свега на лексичко-семантичком нивоу, у облику простих и сложених лексичких јединица. Затим, и у шпанском и у српском језику постоје „кинезичке фразеолошке јединице“, које чине фраземи и колокације. Најзад, у оба језика постоји тенденција да се гест, у присуству фразема, губи, те фразем наставља да развија самостално значење, а некада и више њих. Ипак, то није случај са колокацијама, где именице које се односе на делове тела задржавају своје примарно значење.

15. Пејовић, Анђелка: „Додатна запажања о поредбеним фразеологизмима у српском и шпанском језику“, у Ковачевић, Милош (ур.): *Књижевни (стандардни) језик и језик књижевности*, Крагујевац, ФИЛУМ, 2011, 185-191. (ISBN 978-86-85991-35-6, УДК 811.163.41'373.7:811.134.2'373.7)

Поредбени фраземи чине велику и веома хетерогену групу фразеологизама, како у шпанском тако и у српском језику, услед чега ауторка у раду настоји да их анализира и представи сличности и разлике у њиховој структури и значењу. Иако постоје у оба језика, показује се да њихова структура није увек идентична, а разлике се нарочито јављају у другом делу фразеологизма, компарандуму. Показује се, такође, да степен идиоматичности у поредбеним изразима веома варира, и да би се могло казати да они чине специфичну подврсту фразеологизама, услед чега ауторка сматра да су они прави пример градуелности у фразеологији и језику уопште. Различит степен идиоматичности је и један од фактора који отежава њихово класификовање унутар фразеологије. Најзад, истраживање показује да су ове конструкције веома продуктивне, али и да су подложне формирању нових парадигми.

16. Pejovic, Andjelka: "Las comparaciones estereotipadas en la fraseología española y serbia: análisis contrastivo", en Pamies, Antonio; Luque-Nadal, Lucía; Pazos Breña, José-Manuel (eds.): *Multi-lingual phraseography: Second Language Learning and Translation Applications*, Baltmannsweiler: Schneider Verlag, 2011, 157-166. (ISBN 978-3-8340-0947-0)

У овом раду ауторка прелиминарно анализира стереотипна поређења у шпанском и српском језику. Уочава да се овим конструкцијама квалификују одлике, радња, стања, или да се њима појачавају њихова значења. У погледу структуре, шпански језик употребљава поређење према супериорности знатно више него поређење по једнакости (поређење по инфериорности је једва присутно), док се у српском језику користи само поређење по једнакости. Занимљиво је да су у српским поредбеним конструкцијама некада заступљени иронија и парадокс, када се као прототип поређења јавља елемент супротан квалитету који се пореди или са којим не стоји ни у каквој вези, а да у шпанском језику нема или готово да нема оваквих примера.

17. Pejović, Andjelka; Ivana Nikolić: "La expresión del aspecto perfectivo en los idiomas español y serbio", en Sinner, Carsten; Hernández Socas, Elia; Bahr, Christian (eds.): *La expresión de tiempo y espacio y las relaciones espacio-temporales. Nuevas aportaciones de los estudios contrastivos*, Frankfurt am Main: Peter Lang (Colección "Studien zur romanischen Sprachwissenschaft und interkulturellen Kommunikation", Editor de la colección Gerd Wotjak, núm. 75, 2011, 131-144. (ISBN: 978-3-631-60714-5 / ISSN: 1436-1914)

Предмет овога рада је свршени глаголски вид у српском и шпанском језику. Конкретније, ауторке анализирају инкоативни и терминативни вид глагола у српском језику (који почињу префиксима *за-*, *по-* и *про-*) и њихове еквиваленте у шпанском језику. Контрастивном анализом показују да глаголи у српском језику којима се свршени вид

исказује посредством одговарајућег префикса најчешће као еквиваленте имају одређена глаголска времена и глаголске перифразе у шпанском језику. У циљу што прецизније анализе и успостављања еквивалената, ауторке су извршиле класификацију глагола у српском језику и понудиле моделе њиховог превођења на шпански језик, при чему су узеле у обзир чињеницу да су анализирани префикси у српском језику неретко вишезначни, услед чега један исти глагол има различита, а некад и супротна значења (када означава и почетак и завршетак радње). Ауторке скрећу пажњу и на значај контекста и показују да, услед свега наведеног, исти глаголи у српском језику могу имати више еквивалената у шпанском, али и обрнуто. Скрећу пажњу и на то да се различитим префиксима од једног несвршеног глагола могу формирати два глагола свршеног вида кјои захтевају различите допуне, што изискује различите механизме превођења на шпанском језику.

18. Pejović, Anđelka: „Od slobodnih spojeva reči do frazema: slučaj leksičkih kolokacija (na primeru srpskog i španskog jezika)“, u Mišić Ilić, Biljana; Lopičić, Vesna (urednice): *Jezik, književnost, promene: jezička istraživanja. Zbornik radova*, Niš, Filozofski fakultet, 2010, 470-478. (ISBN 978-86-7379-206-4)

Овај рад представља прилог теорији фразеолошког континуума, а ауторка има за циљ да покаже у којој мери су колокације на размеђи слободних комбинација речи и фразема и у којој мери је контекст тај који одређује да ли је један устаљени спој речи колокација или фразем. Сprovedено истраживање показује, најпре, да у српском језику постоје колокације које су учесталом метафоричком употребом прерасле у фраземе, а затим и да постоје фраземи, потекли од колокација, који су временом унеколико променили облик (на пример, проширени су новим елементима). Затим, ауторка је забележила и случајеве где су колокације које су биле основ за настајање фразема готово престале да се употребљавају као такве, али је фразем остао, а у неким случајевима временом и претрпео извесне промене. Са формалног становишта, фраземе који воде порекло од колокација ауторка сврстава у три групе, а запажа и да, иако у већини случајева једна колокација прераста у један фразем, има и оних које су нешто продуктивније. Са семантичког аспекта, као што се у фраземима уопште углавном крије метафора, тако су и они који потичу од колокација у ствари метафорички употребљене колокације. Осим тога, неке фраземе који воде порекло од колокација одликује и полисемичност. На основу спроведене анализе, ауторка долази до неколико закључака. Најпре, у српском језику постоје фразеолошки дублети, тј. конструкције које се, зависно од контекста, понашају као колокације или као фраземи. Затим, колокације у оба језика представљају веома продуктиван извор глаголских фразема. Коначно, новоформирани фраземи имају исте одлике као и фраземи који не потичу од колокација.

Рад у зборнику са националног научног скупа објављен у целини:

1. Pejović, Andjelka: "Acerca del significado fraseológico", en Ulašin, Bohdan (ed.): *¿Quo vadis, Romanística?*, Bratislava: Universidad Comenius de Bratislava, 2014: 180-195. (ISBN 978-80-223-3731-1, NIPO 030-14-259-5)

На корпусу од 120 шпанских фразема ексцерпираних из два најрепрезентативнија фразеолошка речника ауторка анализира фразеолошко значење. Уочава бројне разлике у лексикографској обради фразема, које сврстава у десет катетегорија: (1) фразем забележен у једном речнику не постоји у другом; (2) једном фразему одговарају два или више фразема у другом речнику; (3) разлике у одређивању граматичке категорије фразема; (4) једнозначном фразему у једном речнику одговара вишезначан фразем у другом речнику; (5) парцијална подударност значења вишезначних фразема; (6) вишезначност фразема у оба речника, уз одсуство подударности значења; (7) вишезначност фразема забележена у оба речника, уз неподударање броја значења; (8) промена граматичке категорије као узрок вишезначности; (9) разлика у просторној и временској употреби као узрок вишезначности; (10) врста агенса (+живо / -неживо) као узрок вишезначности. Истраживање потврђује сложеност фразеолошког значења и његове лексикографске обраде, с једне стране, али и утврђивања начина на који фраземи развијају нова значења, са друге стране. Ауторка истиче значај корпуса за овакву врсту истраживања, сматрајући их неопходним и неизоставним оруђем за што прецизније утврђивање и опис фразеолошког значења.

Радови у зборнику са међународног научног скупа објављени у изводу:

1. Пејовић, Анђелка: „Како видимо једни друге: називи професија и националности у фразеологији српског и шпанског језика“, у *Језици и културе у времену и простору*, Нови Сад: Филозофски факултет, 2013, 49. (ISBN 978-86-6065-180-0)

У овом раду се на фразеолошком корпусу српског и шпанског језика прелиминарно анализирају конструкције које садрже називе професија и националности. Ауторка полази од широко схваћеног појма фразеологије, по коме се под фразеолошким јединицама подразумевају не само фраземи (идиоматски изрази) него и пословице и изреке (паремије у ужем смислу), услед чега корпус чине фраземи и пословице ексцерпиране из фразеолошких, речника пословица, али и једнојезичних речника српског и шпанског језика, уз напомену да су шпански знатно бројнији. Анализа показује да су називи националности и професија присутни у фраземима и паремијама оба језика, у доста хетерогеним типовима конструкција, и да су њихове вредности, иако често различите, углавном негативне. Ауторка је потврдила и полазну хипотезу да географско окружење и друштвено-историјске околности утичу на формирање ових јединица, које, с друге стране, утичу или могу да утичу на формирање одређених ставова и стереотипа, што значи да оне нису нужно њихов одраз.

2. Pejović, Andjelka; Aneta Trivić: “El concepto de ‘tiempo’ en la fraseología española y serbia”, en Barbara Pihler, Gemma Santiago Alonso (eds.), *La percepción del tiempo en lengua y literatura*, Univerza v Ljubljani: Filofska fakulteta, 2011, 27. (ISBN 978-961-237-469-3)

У раду се анализира концепт 'време' у шпанским и српским фраземима. Будући да је у питању универзалан феномен, који се да сагледати из различитих перспектива, ауторке настоје да испитају његову фразеолошко манифестовање у поменути језицима, који припадају различитим језичким породицама. Истраживање је засновано на корпусу који чини око 350 фразема, ексцерпираних из различитих лексикографских извора. Примењује се лексичко-семантичка контрастивна анализа ради уочавања механизма којима се поменути језици служе у стварању фраземи са временским значењем. Полазећи од значења којима се одликују, ауторке класификују анализирани фраземи у шест група, и то оне којима се изражавају временски односи, учесталост, трајање, временско ограничење, брзина и временски сегменти. Осим ових шест група са чисто темпоралним значењем, ауторке уочавају и седму групу, коју чине фраземи у којима се време посматра кроз призму људског живота. Иако су пошле од претпоставке да ће међу фраземима двају језика бити више разлика него сличности, будући да се ради о једном романском и једном словенском језику, истраживање је показало да се, како се у већини случајева ради о прилошким конструкцијама, које не одликује нарочито висок степен идиоматичности, у оба језика употребљавају лексеме са временским значењем, услед чега је могуће успоставити еквивалентност међу њима, пре свега парцијалну. Ипак, забележени су и случајеви да сваки од језика употребљава лексеме одређеног семантичког поља (на пример, називе воћа или називе животиња), како би се изразила одређена временска значења. Разлике су још веће у именским, придевским и глаголским фраземима, где је виши и степен идиоматичности, као и због тога што се у њима употребљавају културолошко маркирани елементи.

Рад у зборнику са националног научног скупа објављен у изводу:

1. Pejović, Andjelka: “*Corazón y alma* en la fraseología española y serbia: análisis conceptual”, en *Estudios hispánicos en la cultura y la ciencia serbia*, Kragujevac: Filološko-umetnički fakultet, 2014, 23-24. (ISBN 978-86-85991-68-4)

У раду се анализирају шпански и српски фраземи који садрже лексеме 'срце' и 'душа'. Корпус је ексцерпиран из фразеолошких и речника опште намене за сваки од језика. Циљ је да се применом концептуалне анализе у соматским фраземима уоче когнитивни процеси и утврди степен еквиваленције између два језика.

ЗАКЉУЧАК: У току свог рада на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу и Филолошком факултету у Београду др Анђелка Пејовић је исказала изузетно висок степен академских и педагошких компетенција. Узимајући у обзир број и квалитет њених научних радова, њихову актуелност и резултате, ангажовање у настави и у раду са студентима, допринос широј академској заједници и наставно-научном подмлатку, као и свестрано ангажовање на унапређењу хиспанистике код нас и афирмисању српске хиспанистике у региону, а затим узимајући у обзир и њену спремност на сарадњу и тимски рад, као и отвореност ка иновацијама, Комисија закључује да др Анђелка Пејовић у потпуности испуњава услове да буде изабрана у звање редовног професора за ужу научну област Хиспанистика (Шпански језик) на Филолошком факултету Универзитета у Београду. **Чланице Комисије са задовољством предлажу Изборном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да др Анђелку Пејовић изабере у звање редовног професора за ужу научну област Хиспанистика (Шпански језик).**

Комисија:

др Јелена Филиповић, редовна професорка, Филолошки факултет Универзитета у
Београду

др Јасна Стојановић, редовна професорка, Филолошки факултет Универзитета у Београду

др Снежана Гудурић, редовна професорка, Филозофски факултет Универзитета у Новом
Саду

У Београду, 22. августа, 2016.

ДОДАТАК: Радна биографија са кумулативном библиографијом кандидаткиње

Др Анђелка Пејовић

Датум рођења: 31.3.1973.

Адреса: Браће Јерковића 127/21, 11010 Београд

Ел. пошта: andjelka.pejovic@fil.bg.ac.rs

Телефон: 0642868731

ОБРАЗОВАЊЕ

Дипломирала је на Филолошком факултету Универзитета у Београду (студијска група Шпански језик и књижевност) 1997. године.

Докторирала је на Факултету за филозофију и филологију Универзитета у Гранади (Шпанија) 2003. године.

РАДНО ИСКУСТВО

Од октобра 2003. године ради на Филолошко-уметничком факултету Универзитета у Крагујевцу.

Од октобра 2004. године је хонорарно ангажована на Катедри за иберијске студије Филолошког факултета Универзитета у Београду.

Током школске 2004/2005. године радила је и као наставник шпанског језика у Другој крагујевачкој гимназији.

ПРОФЕСИОНАЛНЕ АКТИВНОСТИ

1. УЧЕШЋЕ У ПРОЈЕКТИМА

2011-2015: Истраживач на пројекту 178014 (руководилац: проф. др Милош Ковачевић): *Динамика структура савременог српског језика*, који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

2011-2013: Учесник у Темпус пројекту под називом "Reforming Foreign Language Studies in Serbia (ReFLeSS)" у склопу Националних заједничких пројеката из области реформе курикулума. Учешће у радионицама и радним састанцима у оквиру Темпус пројекта *REFLESS*.

2. ОРГАНИЗАЦИЈА НАУЧНИХ СКУПОВА / УЧЕШЋЕ У ОРГАНИЗАЦИОНИМ И НАУЧНИМ ОДБОРИМА НАУЧНИХ СКУПОВА

- 2014: Председник организационог одбора Прве националне конференције хиспаниста: *Хиспанистика у српској култури и науци*, одржане 28. и 29. новембра 2014. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу.
- 2012: Организатор и координатор међународне конференције хиспаниста *Estudios hispánicos: tradición, retos, innovaciones* одржане 28-29. септембра 2012. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу.
- 2006: Учешће у организацији међународне конференције *Avances en el Estudio de la Literatura Oral*, на Катедри за иберијске студије Филолошког факултета у Београду

3. МЕНТОРСКИ РАД И ЧЛАНСТВО У КОМИСИЈАМА ЗА ОДОБРЕЊЕ ТЕМЕ, ОЦЕНУ И ОДБРАНУ ДОКТОРСКИХ И МАСТЕР РАДОВА

МЕНТОРСТВО ДОКТОРСКИХ ДИСЕРТАЦИЈА

1. Анета Тривић, *Лексичко-семантичка анализа соматизама у фразеологији савременог шпанског и српског језика: контрастивни приступ (одбрањена 30.04.2015.године)*.
2. Горана Зечевић Крнета, *Употреба одређеног члана у шпанском као страном језику на основу анализе грешака код говорника српског језика (израда у току)*.
3. Маша Петровић, *Прагматичко-стилистичке одлике паремолошких формула у новинском дискурсу шпанског и српског језика (израда у току)*.
4. Ивана Николић, *Неологизми у књижевноуметничком стилу шпанског и српског језика (израда у току)*.

ЧЛАНСТВО У КОМИСИЈАМА ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСКИХ ДИСЕРТАЦИЈА

1. Андријана Ђордан, МА, *Језичка политика и терминологија у професионалним доменама језичке употребе у стандардном шпанском и српском језику* (Филолошки факултет Универзитета у Београду, Катедра за иберијске студије, 15. јул 2016. године).
2. Мр Маја Андријевић, *Примена аутентичних материјала у настави Л2 за стицање и развој интеркултурне компетенције* (Филолошки факултет Универзитета у Београду, Катедра за иберијске студије; 21. јун 2016. године).

3. Полонца Коцјанчич, *Zasnova dvojezičnega slovarja srednjega obsega z analizo elementov slovarskega opisa in primeri za jezikovni par španščina/slovenščina* (Филозофски факултет Универзитета у Љубљани, 11. децембар 2012. године).
4. Мр Ивана Вучина Симовић, *Ставови говорника према јеврејско-шпанском језику: у прилог стварању типологије одржавања / замене језика* (Филолошки факултет Универзитета у Београду, Катедра за иберијске студије; 24. новембар 2010. године).
5. Мр Ана Кузмановић-Јовановић, *Дискурзивне праксе као одраз односа језика и рода у друштву: пример савремене Шпаније* (Филолошки факултет Универзитета у Београду, Катедра за иберијске студије; 22. мај 2009. године).

ЧЛАНСТВО У КОМИСИЈАМА ЗА ОЦЕНУ ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ ДОКТОРСКИХ ДИСЕРТАЦИЈА

1. Кандидаткиње мр Маје Андријевић (Филолошки факултет, Београд, 2008. година; наслов: *Примена аутентичних материјала у настави Л2 за стицање и развој интеркултурне компетенције*);
2. Кандидаткиње Андреје Тренц (Филозофски факултет Универзитета у Љубљани, Словенија, август 2013. године; наслов: *Kognitivni in pragmatični vidiki pretvorb iz direktnega v indirektni govor v špančini*);
3. Кандидаткиње Иване Милојевић (Филолошки факултет Универзитета у Београду, мај 2014. године; наслов: *Соматизми у грчком и српском фразеолошком систему*);
4. Кандидаткиње Liliana Karina Alanis Flores (Филолошки факултет Универзитета у Београду, јун 2016. године; наслов: *La ironía como mecanismo de argumentación lingüística en la obra ensayística de Octavio Paz*).

ЧЛАНСТВО У КОМИСИЈАМА ЗА ОДБРАНУ МАГИСТАРСКИХ РАДОВА

1. Маја Андријевић, *Улога хипертекста у разумевању читања: провера хипотезе о значају опажања у усвајању језичког материјала у Л2* (Филолошки факултет Универзитета у Београду, јун 2007. године).
2. Димитрије Пешић, *Утицај балканских језика на јеврејско-шпански језик на примеру прозних текстова у периодици београдских и сарајевских Сефарда*, (Филолошки факултет Универзитета у Београду, децембар 2007. године).
3. Ивана Ковач, *Критички осврт на језичку политику у Шпанији* (Филолошки факултет Универзитета у Београду, јул 2010. године).

МЕНТОРСТВО МАСТЕР РАДОВА

1. Биљана Шилковић, *Фразеолошка средства за исказивање осећања у српском и шпанском језику* (одбрањен 18. новембра 2013. године).
2. Јасмина Јечменица, „Анализа *online* речника шпанског језика“ (одбрањен у септембру 2014)
3. Марко Стојиљковић, „Прагматичка анализа фразеолошких јединица у шпанским и српским писаним медијима“ (одбрањен у октобру 2014)
4. Александар Танасијевић, „Употреба глагола *SER* и *ESTAR* у шпанском језику и њихови еквиваленти у српском“ (одбрањен у октобру 2014)
5. Селена Михајловић, „Обрада фразеолошких јединица у одабраним приручницима шпанског као страног језика“ (децембар 2014, Филолошки факултет Универзитета у Београду)
6. Јована Гроздановић, „Обрада фразема у једнојезичним речницима шпанског језика“ (одбрањен у марту 2015)
7. Надица Ћусић, *Зооними у фразеологији шпанског и српског језика: лексичко-семантички и когнитивни приступ* (одбрањен 24.9.2015)
8. Јелена Спасић, *Бог, ђаво и човек у фразеологији шпанског и српског језика* (одбрањен 30.9.2015, Филолошки факултет Универзитета у Београду)
9. Тамара Вукомановић, *Фразеолошке јединице у роману La sombra del viento („Сенка ветра“) Карлоса Руис Сафона: анализа превода на српски* (одбрањен 11.12.2015)
10. Коментор при изради мастер рада Милице Николић, *Estudio de las referencias culturales en La señora ministra de Branislav Nusic: una propuesta de traducción* (Факултет за превођење, Универзитет у Гранади, Шпанија)

ЧЛАНСТВО У КОМИСИЈАМА ЗА ОДБРАНУ МАСТЕР РАДОВА

1. Миљана Петровић, „Језички стереотипи о шпанским и српским говорима Југа“
2. Анђела Радосављевић, „Мотивација наставника као фактор успешне наставе страних језика“
3. Јелена Симовић, „Рано учење страних језика у Србији: потребе и изазови“
4. Милена Видосављевић, „Развој интеркултуралне комуникативне компетенције у настави шпанског језика“
5. Ивана Глишовић, „Елементи културе у уџбеницима страних језика“
6. Јелена Селишта, „Особености језика и језичког идентитета Андалузије“

7. Бојана Илић, „Јеврејско-шпански језик на интернету: могућности за његово одржавање и ревитализацију“
8. Маријана Алексић, „Стицање преводачке компетенције на универзитетским студијама шпанског језика у Србији“ (Филолошки факултет у Београду)
9. Сања Самарџић, „Место интеркултуралне прагматике и анализе дискурса у традуктологији“ (Филолошки факултет Универзитета у Београду)
10. Тамара Петрић, „Анализа шпанског превода романа *На Дрини ћуприја* са освртом на француски и енглески превод“ (Филолошки факултет Универзитета у Београду)
11. Јелена Дамјанић, „Упоредна анализа превода песме *Романса месечарка* Федерика Гарсија Лорке на српски и хрватски језик“ (Филолошки факултет Универзитета у Београду)

4. РЕЦЕНЗИЈЕ

До избора у звање ванредног професора:

- Рецензент следећих публикација:
  - Сарделић, Срђа и Ивана Николић: *Зборник текстова на шпанском језику и реч-две о превођењу*, Београд, Репрограф, 2006.
  - Jovanovic, Ana: *Student and teacher attitudes in foreign language instruction*, Belgrade, Zadužbina Andrejević, 2009.
- Један од рецензената *Зборника радова са I научног скупа младих филолога Србије одржаног 14. фебруара 2009. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу. Књ.1, Савремена проучавања језика и књижевности*, ФИЛУМ, Крагујевац, 2009.

После избора у звање ванредног професора:

- Часопис *Lingistica*, Универзитет у Љубљани (2016)
- Часопис *Lunar*, Универзитет у Крагујевцу (2012, 2013, 2014)
- Часопис *Филолог – часопис за језик, књижевност и културу*, Филолошки факултет, Бања Лука (2013, 2014)
- Часопис *Наслеђе*, Филолошко-уметнички факултет
- Часопис *Philologia*, Филолошки факултет у Београду (2012, 2013)
- Часопис *Verba hispánica*, Универзитет у Љубљани (2014, 2015)

- Часопис *Лингвист*, Друштво младих лингвиста (2013)
- Зборници радова са научног скупа младих лингвиста, Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу (2010-)
- Зборник радова са научног скупа Департмана за англистику Филозофског факултета у Нишу (2014)
- Зборник радова са научног скупа *Језици и културе у времену и простору*, Филозофски факултет у Новом Саду (2014)
- Тематски зборник *Estudios hispánicos en el siglo XXI*, Катедра за иберијске студије Филолошког факултета у Београду (2013)
- Зборник радова II Међународног симпозијума *Languages for International Communications: Linking Interdisciplinary Perspectives* одржаног у Риги 23. и 24. маја 2013. године

5. ГОСТОВАЊА И ПРЕДАВАЊА ПО ПОЗИВУ

- 2015: Професор по позиву на Одсеку за хиспанистику Западног универзитета у Темишвару, мај 2015. године (предавање под насловом *Cromatismos en la fraseología española y serbia: análisis contrastivo*).
- 2013: Професор по позиву на Универзитету Сантјаго де Компостела (Шпанија), 17. април 2013. године (предавање под насловом *El aprendizaje de una lengua extranjera (español) en Serbia*).
- 2012: Професор по позиву на Катедри за шпански језик и књижевност Филозофског факултета Универзитета у Љубљани, 11. децембар 2012. године (предавање под насловом *Colocaciones léxicas y su importancia en la adquisición de lenguas extranjeras*).
- 2012: Гостујући професор на Одсеку за хиспанистику Западног универзитета у Темишвару за предмет Лексикологија шпанског језика (март 2012. године).
- 2011: Гостујући професор на Одсеку за хиспанистику Западног универзитета у Темишвару за предмет Фразеологија шпанског језика (март 2011. године).

6. УЧЕШЋЕ У КОМИСИЈАМА ЗА ИЗБОР НАСТАВНИКА И САРАДНИКА

До избора у звање ванредног професора:

- Председник комисије за избор др Ане Штулић у звање доцента за ужу научну област Шпански језик

- Председник комисије за избор др Ане Јовановић у звање доцента за ужу научну област Шпански језик
- Члан комисије за избор др Ане Кузмановић у звање доцента за ужу научну област Хиспанистика – Шпански језик
- Члан комисије за избор др Ђозепа Ескера Нонела у звање доцента за ужу научну област Хиспанске књижевности
- Председник комисије за избор мр Дивне Рулић у звање лектора за ужу научну област Шпански језик
- Председник комисије за избор Иване Николић у звање лектора за ужу научну област Шпански језик
- Председник комисије за избор Горане Крнета у звање асистента за ужу научну област Шпански језик
- Председник комисије за избор Анете Тривић у звање лектора за ужу научну област Шпански језик
- Члан комисије за избор Мирјане Секулић у звање асистента за ужу научну област Хиспанске књижевности
- Члан комисије за избор Владимира Карановића у звање асистента за ужу научну област Хиспанске књижевности

После избора у звање ванредног професора:

- 2016: Председник комисије за избор Иване Вучине Симовић у звање ванредног професора за ужу научну област Шпански језик и лингвистика (Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу)
- 2016: Члан комисије за избор Јелене Рајић у звање ванредног професора за ужу научну област Хиспанистика – Шпански језик (Филолошки факултет у Београду)
- 2016: Председник комисије за избор Иване Вучине Симовић у звање ванредног професора за ужу научну област Шпански језик и лингвистика (Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу)
- 2016: Члан комисије за избор Ане Кузмановић у звање ванредног професора за ужу научну област Хиспанистика – Шпански језик (Филолошки факултет у Београду)
- 2015: Члан комисије за избор Барбаре Пихлер у звање ванредног професора за ужу научну област Шпански језик (Филозофски факултет Универзитета у Љубљани)

- 2015: Председник комисије за избор Маше Петровић Гујаничић у звање асистента за ужу научну област Шпански језик и лингвистика (Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу)
- 2015: Председник комисије за избор Анете Тривић у звање вишег лектора за ужу научну област Шпански језик и лингвистика (Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу)
- 2014: Председник комисије за избор др Ане Јовановић у звање доцента за ужу научну област Шпански језик и лингвистика (Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу)
- 2014: Председник комисије за избор мр Дивне Рулић у звање лектора за ужу научну област Шпански језик и лингвистика (Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу)
- 2014: Члан комисије за избор Алехандра Родригес Дијаса дел Реала (*Alejandro Rodríguez Díaz del Real*) у звање лектора за ужу научну област Шпански језик (Филозофски факултет Универзитета у Љубљани)
- 2014: Члан комисије за избор Урше Гершак у звање лектора за ужу научну област Шпански језик (Филозофски факултет Универзитета у Љубљани)
- 2014: Члан комисије за избор Уга Маркос Бланка (*Hugo Marcos Blanco*) у звање лектора за ужу научну област Хиспанистика – Шпански језик (Филолошки факултет у Београду)
- 2013: Председник комисије за избор Иване Николић у звање вишег лектора за ужу научну област Шпански језик и лингвистика (Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу)
- 2012: Председник комисије за избор Маше Петровић у звање асистента за ужу научну област Шпански језик и лингвистика (Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу)
- 2012: Члан комисије за избор Јелице Вељовић у звање асистента за ужу научну област Хиспанске књижевности и култура (Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу)
- 2011: Председник комисије за избор др Иване Вучина Симовић у звање доцента за ужу научну област Шпански језик и лингвистика (Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу)
- 2011: Председник комисије за избор Горане Зечевић Крнета у звање асистента за ужу научну област Шпански језик и лингвистика (Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу)

- 2010: Члан комисије за избор Анете Тривић у звање лектора за ужу научну област Шпански језик и лингвистика
- 2010: Члан комисије за избор Срђе Сарделића у звање вишег лектора за ужу научну област Хиспанистика – Шпански језик

7. ОРГАНИЗАЦИЈА И УЧЕШЋЕ У СТРУЧНИМ СЕМИНАРИМА

- 2015: Коаутор и реализатор Летње школе под насловом *Развој интеркултуралне компетенције и употреба савремених технологија у настави шпанског језика*, (S9932015), одржане у Институту Сервантес у Београду 13.06.2015. године.
- 2014: Организација семинара за усавршавање наставника шпанског језика основних и средњих школа, у оквиру Прве националне конференције хиспаниста (29. новембар 2014, Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу).
- 2014. Учешће у Округлом столу на тему о месту шпанског језика у образовном систему у Србији, у оквиру стручног скупа-конференције за наставнике шпанског језика „Изазови у настави шпанског језика“ (коауторско излагање са Аном Јовановић, 29. новембар 2014. године)
- 2009: Учешће у семинару *Савремене тенденције у настави страних језика*, за наставнике основних и средњих школа (две радионице из шпанског језика), децембар 2009. године.
- 2007: Учешће у семинару „Први практични сусрети професора шпанског као страног језика“, у организацији Института Сервантес у Београду и Филолошког факултета Универзитета у Београду, новембар 2007. године (плeнарно предавање под насловом *El español en la enseñanza primaria en Serbia* („Шпански језик у основном образовању у Србији“).

8. ОСТАЛО

- 2013: Учешће у изради студијског програма *Шпански језик и хиспанске књижевности* према другом циклусу болоњског процеса (програм акредитован марта 2015. године).
- 2013: Промоција тематског зборника о јелу и пићу у шпанском језику, хиспанским књижевностима и култури, у издању Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу, у Институту Сервантес у Београду (30.05.2013).
- 2012: Промоција 18. броја часописа *Наслеђе*, који објављује Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу, у Институту Сервантес у Београду.

- 2010: Организатор и координатор културних активности „Дани Шпаније у Крагујевцу“ (мај-јун 2010. године)
- 2010: Учешће у изради студијског програма мастер академских студија *Шпански језик и хиспанске књижевности* (програм акредитован и реализује се од академске 2012/2013. године)
- 2005-2009: Израда и учешће у координацији израде студијских програма према болоњском процесу на Катедри за хиспанистику и Одсеку за филологију Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу.
- Један од аутора уџбеничких комплета за шпански језик за основну школу (*¡Hola, amigos!*, за трећи и четврти разред, и *¡Hablamos?*, за пети, шести, седми и осми разред) при Заводу за уџбенике, Београд.
- Препорука и подршка студентима у добијању стипендија за студијски боравак на иностраним универзитима.
- Наставник шпанског језика у Другој крагујевачкој гимназији током школске 2004/2005. године.

СТРУЧНА УСАВРШАВАЊА

Јул – септембар 2007. године: тромесечни боравак у Саламанки, Шпанија, на курсу из области превођења (стипендија шпанског Министарства спољних послова).

14. децембар 2015. - 16. фебруар 2016. године: двомесечни истраживачки боравак на Универзитету Ла Лагуна, Тенерифе, Шпанија (стипендија фондације *Open Society Foundations*).

15. април – 15. мај 2016. године: једномесечни студијски боравак на Универзитету у Вигу, Шпанија (стипендија у оквиру програма *Green Tech, Erasmus Mundus*).

ДРУШТВЕНА АКТИВНОСТ И РУКОВОЂЕЊЕ

До избора у звање ванредног професора:

- Децембар 2005 - октобар 2010: Шеф Катедре за хиспанистику на Одсеку за филологију Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу.
- Новембар 2006 - октобар 2009: Шеф Одсека за филологију Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу.
- 2005-2009: Члан Савета Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу.

- 2009-2013: Координатор Катедре за хиспанистику за Регионалну мрежу хиспаниста Мађарске, Румуније и Србије у оквиру програма размене CEEPUS (*Central European Exchange Program for University Studies*).

После избора у звање ванредног професора:

- Од фебруара 2016: члан Сената Универзитета у Крагујевцу
- Од новембра 2015: Еразмус+ координатор за Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу
- Од октобра 2013: шеф Катедре за хиспанистику Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу.
- Октобар 2009 – септембар 2013: Продекан за међународну сарадњу и развој Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу.
- Од 2013. године: Координатор Катедре за хиспанистику за Регионалну мрежу хиспаниста Централне Европе у оквиру програма размене CEEPUS (*Central European Exchange Program for University Studies*).

ЧЛАНСТВО У СТРУЧНИМ И НАУЧНИМ УДРУЖЕЊИМА

- *AATSP (American Association of Teachers of Spanish and Portuguese)* (од 2014. године)
Америчко удружење наставника шпанског и португалског језика
- *EUOPHRAS (European Society for Phraseology)* (од 2010. године)
Европско друштво за фразеологију
- *AESLA (Asociación Española de Lingüística Aplicada)* (од 2007. године)
Шпанско удружење за примењену лингвистику
- *AILA (Association Internationale de Linguistique Appliquée)* (од 2007. године)
Међународно удружење за примењену лингвистику
- *RRH (Red Regional de Hispanistas de Europa Central)* (од 2009. године)
Регионална мрежа хиспаниста Централне Европе

ПРИЗНАЊА

Орден Изабеле Католичке (Краљевина Шпанија, 2014. године).

КУМУЛАТИВНА БИБЛИОГРАФИЈА

I АКАДЕМСКИ РАДОВИ

1. Одбраћен истраживачки рад (еквивалент магистарском раду) *El tratamiento de la fraseología en los diccionarios modernos del español* (Обрада фразеологије у модерним речницима шпанског језика), Универзитет у Гранади (Шпанија), 2000.
2. Одбраћена докторска теза *Las colocaciones léxicas con verbo como elemento nuclear en español contemporáneo: aspectos descriptivos y aplicados* (Лексичке колокације са глаголом као централним елементом у савременом шпанском: опис и примена), Универзитет у Гранади (Шпанија), 2003.

II КЊИГЕ: МОНОГРАФИЈЕ, ПРИРУЧНИЦИ

ДО ИЗБОРА У ЗВАЊЕ ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА:

1. Pejovic, Andjelka: *La colocabilidad de los verbos en español con ejemplos contrastivos en serbio*, Kragujevac, FILUM, 2010, 218 páginas. (ISBN 978-86-85991-22-6)
2. Pejović, Anđelka & Ivana Nikolić: *Manual de traducción (español-serbio/serbio-español) con especial atención a la lexicología*, Beograd, Reprograf, 2006. (ISBN 86-83175-10-3)

ПОСЛЕ ИЗБОРА У ЗВАЊЕ ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА:

1. Пејовић, Анђелка: *Контрастивна фразеологија шпанског и српског језика*, Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, 2015, 252 стране. (ISBN 978-86-85991-77-6)

III НАУЧНИ ЧЛАНЦИ

ДО ИЗБОРА У ЗВАЊЕ ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА

Радови у научним часописима међународног значаја:

1. Анђелка Пејовић, „О могућности израде тематских фразеолошких речника“, *Српски језик*, 14/1-2, година XIII, Београд, 2009, 549-555. (ISSN 0354-9259, УДК УДК 81'374.2'373.7)
2. Andjelka Pejovic, “La sinonimia en la fraseología”, *Српски језик*, 13/1-2, година XIII, Београд, 2008, 313-322. (ISSN 0354-9259, УДК 811.134.2'373.72)

Радови у водећим часописима националног значаја:

1. Andjelka Pejović, “Acerca de la colocabilidad de los verbos”, *Nasledje*, 13, 2009, 161-169. (ISSN 1820-1768, УДК 81'367.625:81'37)
2. Анђелка Пејовић, „Фразеологија у језику шпанских новина“, *Наслеђе*, 8, 2007, 155-167. (ISSN 1820-1768, УДК 811.134 2'373.7 070(=811.134.2) „19“)
3. Andjelka Pejovic, “Las colocaciones léxicas y la traducción (español-serbio)”, *Nasledje*, 3, 2005, 67-80. (ISSN 1820-1768, УДК 81'367'255)

Радови у тематским зборницима / зборницима са међународног скупа објављени у целини:

1. Andjelka Pejovic, “De la idea a la locución: hacia la propuesta de un nuevo diccionario fraseológico basado en los ejemplos procedentes de corpus textuales”, en Cantos Gómez, P. & Sánchez Pérez, A. (eds.), *Panorama de investigaciones basadas en corpus*, Universidad de Murcia, AELINCO, 2009, 430-442. (ISBN 978-84-692-2198-3)
2. Mišić Ilić, Vesna Lopičić (urednici), *Jezik, književnost, identitet: jezička istraživanja. Zbornik radova*, prvi tom, sa Treće međunarodne multidisciplinarne konferencije u organizaciji Filozofskog fakulteta u Nišu, Niš, SVEN, 2009, 86-93. (ISBN 978-86-7379 189-0)
3. Анђелка Пејовић, „Фразеолошки изрази у једнојезичним речницима опште намене у српском и шпанском језику“, у *Српски језик, књижевност, уметност. Зборник радова са научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу 31.октобра и 1. новембра 2008. год. Књ.1, Српски језик у употреби*, Крагујевац, ФИЛУМ, 2009, 349-359. (ISBN 978-86-85991-13-4)
4. Анђелка Пејовић, „Изражавање могућности и вероватноће у шпанском и српском језику: прелиминарна анализа“, у *Српски језик, књижевност, уметност. Зборник радова са научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу 26. и 27. октобра 2007. године. Књ.1, Српски језик у (кон)тексту*, Крагујевац, ФИЛУМ, 2008, 221-232. (ISBN 978-86-85991-11-3)
5. Andjelka Pejovic, “Los tiempos del pasado en serbio y en español: contrastes”, *Actas del congreso internacional: La lengua y literatura rusas en el espacio educativo internacional: estado actual y perspectivas* (Granada, 7-9 mayo 2007), МИРС, Санкт Петербург – Granada, 2007, 731-736. (ISBN 978-5-91395-009-3)
6. Andjelka Pejovic, “El tratamiento de las colocaciones en los diccionarios modernos del español“, en Luque Durán, J. de D.; Pamies Bertrán, A.; Manjón Pozas, F.J. (eds.): *Nuevas tendencias en la investigación lingüística*, Granada, Granada Lingvistica, Serie Collectae, 2002, 59-65. (ISBN 84-7933-286-7 2004)

Радови у зборницима са скупа националног значаја објављени у целини:

1. Andjelka Pejovic, "Criterios para la elaboración del diccionario fraseológico español-serbio / serbio-español", en Monroy, R. & A. Sánchez (eds.), *25 Años de Lingüística Aplicada en España: Hitos y Retos*, Universidad de Murcia, 2008, 659-664. (ISBN 978-84-8371-714-1)
2. Анђелка Пејовић, „Лексичка компетенција на примеру шпанског као страног језика“, у *Савремене тенденције у настави језика и књижевности. Зборник радова*, Београд, Министарство за науку и заштиту животне средине, Филолошки факултет у Београду, 2007, 233-241. (ISBN 978-86-86419-36-1)
3. Andjelka Pejovic, "Las colocaciones léxicas como problema en la enseñanza del español", en Moya Corral, J.A.; Montoya Ramírez, M^a.I. (eds.): *Variación lingüística y enseñanza de la lengua española: actas de las VIII Jornadas sobre la Enseñanza de la Lengua Española*, Granada, Universidad de Granada, 2003, 375-392. (ISBN 84-338-3061-9)

ПОСЛЕ ИЗБОРА У ЗВАЊЕ ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА

Рад у водећем научном часопису међународног значаја:

1. Níkleva, Dimitrinka G.; Andjelka Pejovic: "El código visual en español como lengua extranjera: aspectos semióticos y didácticos", *Onomázein*, 32, 2015: 275-287. (ISSN 0718-5758, DOI: 10.7764/onomazein.32.16) Доступан на:
http://www.onomazein.net/04_NumeroDescarga/n32/PantallaDescarga_32-16.html

Радови у научним часописима међународног значаја:

1. Пејовић, Анђелка: „Културеме унутар фразема и фраземи као културеме“, *Српски језик*, XXI, 2016: 133-144. (ISSN 0354-9259, УДК 811.163.41'373.7)
2. Пејовић, Анђелка: „Паремије као део етнолингвистичког наслеђа“, *Гласник Етнографског института САНУ*, 62/2, 2014: 201-214. (ISSN 0350-0861, УДК 811'373.7:39)
3. Пејовић, Анђелка: „О еквиваленцији и лажним пријатељима у српској и шпанској фразеологији“, *Српски језик*, XVIII, 2013, 401-414. (ISSN 0354-9259, УДК 811.134.2'373.7:811.163.41'373.7)
4. Pejović, Andjelka: "La expresión fraseológica de los valores éticos y estéticos", *Colindancias*, 4, 2013: 265-273. (ISSN 2067-9092)
5. Pejović, Andjelka: "Alcances y perspectivas del español en Serbia", *Acta Hispánica*, XVIII, 2013: 49-60. (ISSN 1416-7263)

6. Pejović, Andjelka y Aneta Trivić: “El concepto de ‘tiempo’ en la fraseología española y serbia“, *Verba hispánica*, Ljubljana, XX/2, 2012, 261-277. (ISSN 0353-9660)
7. Pejović Andjelka y Ana Jovanović: “Actitudes epistemológicas de los profesores de español como lengua extranjera“, *Colindancias*, 3, 2012, 157-163. (ISSN 2067-9092)
8. Pejovic, Andjelka: “La traducción serbia de las locuciones verbales en dos obras de Miguel Delibes“, *Paremia*, 20, 2011, 29-40. (ISSN 1132-8940)
9. Pejović, Andjelka y Maja Andrijević: “Variedades diatópicas en la fraseología: el caso del lenguaje periodístico en el mundo hispano“, *Iberoamericana Quinquecclesiensis*, 9, 2011, 235-247. (ISSN-1785-7716)
10. Pejovic, Andjelka: “Las colocaciones en la lexicografía española y serbia“, *Srpski jezik*, 15/1-2, 2010, 345-358. (ISSN 0354-9259, UDK 811.134.2'367.3 : 811.163.41'367)
11. Pejovic, Andjelka: “Las colocaciones verbales y el contexto“, *Colindancias*, 1, 2010, 132-140. (ISSN 2067-9092)

Радови у водећим научним часописима националног значаја:

1. Пејовић, Анђелка: „Значај устаљених синтагми за развој комуникативне компетенције“, *Радови Филозофског факултета*, Пале, 15/1, 2013: 101-112. (ISSN 1512-5858, УДК 811'367.7, DOI10.7251/RFFP15131101P)
2. Pejović, Andjelka; Maja Andrijević: „Španski roman i korpusna lingvistika“, *Nasleđe*, 18, 2011, 385-403. (ISSN 1820-1768, UDK 81'1:821.134.2.09-31)

Рад у научном часопису националног значаја:

1. Рулић, Дивна; Анђелка Пејовић: „Превођење властитих имена у књижевности за децу и младе“, *Лунар*, 54, 2014: 43-55. (ISSN 1450-8338, УДК 821'255.4=163.41 821-93.03)

Радови у тематским зборницима / зборницима са међународног скупа објављени у целини:

1. Пејовић, Анђелка: „Паремиолошки континуум од Вука до данас“, у Ковачевић, Милош и Јелена Петковић (ур.), *Српски језик – од Вука до данас*, Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, 2015, 193-202. (ISBN 978-85991-79-0, УДК 811.163.41'373.7:398)
2. Пејовић, Анђелка: „Како видимо једни друге: називи националности и професија у фразеологији српског и шпанског језика“, у Гудурић, Снежана и Марија

- Стефановић (ур.): *Језици и културе у времену и простору* III/1, Нови Сад: Филозофски факултет у Новом Саду, 2014: 63-73. (ISBN 978-86-6065-282-1)
3. Пејовић, Анђелка: „Вишезначност у фразеологији (на примеру српског и шпанског језика“, у Ковачевић, Милош (ур.): *Вишезначност у језику*, Крагујевац: ФИЛУМ, 2014: 319-331. (ISBN 978-86-85991-64-6, УДК 811.163.41'373.7 811.134.2'373.7 0)
  4. Pejović, Andjelka: “El simbolismo de los colores en español y en serbio a través del prisma de la fraseología “, en Zuzanna Bułat Silva, Monika Głowicka, Justyna Wesola (eds.): *Variación, contraste, circulación. Perspectivas lingüísticas en el hispanismo actual*, Wroclaw: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 2014: 137-145 (ISBN: 978-83-229-3427-2)
  5. Pejović, Andjelka: “Los valores estéticos a través del prisma de la fraseología: casos del español y del serbio”, en Sevilla Muñoz, Julia: *Fraseología y léxico: un enfoque contrastivo*, Lugo: Axac, 2014: 79-89. (ISBN 978-84-92658-32-9)
  6. Pejović, Andelka: „Rečnik kao pomoćno sredstvo u komunikaciji“, u Nedeljkovic, Danica i Nikola Vujčić (ur.): *Sprache und Literatur dies- und jenseits der Mauer(n) / Jezik i književnost s obe strane zida*, FILUM: Kragujevac, 2013: 309-316. (ISBN 978-86-85991-40-0)
  7. Ана Јовановић и Анђелка Пејовић: „Континуирано образовање наставника страног језика: потребе и изазови“, у Гудурић, Снежана (ур.): *Језици и културе у времену и простору* I (Тематски зборник), Нови Сад, Филозофски факултет, 2013, 407-416. (ISBN 978-86-6065-152-7)
  8. Пејовић, Анђелка: „О симболици боја у фразеолошком систему српског и шпанског језика“, у Ковачевић, Милош (ур.): *Традиција и иновације у савременом српском језику*, Крагујевац, ФИЛУМ, 2013, 399-409. (ISBN 978-86-85991-52-3, УДК 811.163.41'373.7:811.134.2'373.7)
  9. Пејовић, Анђелка: „Конституисање етичких вредности кроз паремije на примеру српског и шпанског језика“, у Мишић-Илић, Биљана и Весна Лопичић (ур.): *Језик, књижевност, вредности: језичка истраживања* (зборник радова), Ниш, Филозофски факултет, 2013, 113-124. (ISBN 978-86-7379-278-1, УДК 821.163.41-084:17 811.134.2-084)
  10. Pejović, Andelka, Inmaculada Gallegos Polonio: “Como me lo contaron te lo cuento: dichos y frases hechas en las tradiciones oral y escrita españolas”, en Nikolić, Jasmina & Soldatić, Dalibor (eds.): *Avances en el estudio de la literatura oral*, Belgrado: Facultad de Filología, 2013: 349-359. (ISBN 978-86-6153-174-3)
  11. Pejović, Andjelka: “Locuciones con el componente gastronómico en español y en serbio”, en Pejović, A.; Sekulić, M.; Karanović, V. (eds.): *Comida y bebida en la lengua*

española, cultura y literaturas hispánicas, Kragujevac, FILUM, 2012, 157-173. (ISBN 978-86-85991-49-3, UDK 811.134.2'373.7:641.5 811.163.41'373.7:641.5)

12. Ана Јовановић и Анђелка Пејовић: „Континуирано образовање наставника страног језика: потребе и изазови“, у Гудурић, Снежана (ур.): *Језици и културе у времену и простору* (Зборник радова), Нови Сад, Филозофски факултет, 2012, 407-416. (ISBN 978-86-6065-133-6) [електронско издање]
13. Пејовић, Анђелка: „О ублажавању језичког исказа и политички коректном језику у новинском дискурсу“, у Ковачевић, Милош (ур.): *Структурне карактеристике српског језика* (Зборник радова са VI међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу 28-29. X 2011), ФИЛУМ, Крагујевац, 2012, 219-231. (ISBN 978-86-85991-42-4, УДК 81'373.49:32 81'42:070)
14. Andrijević, Maja i Anđelka Pejović: „Elementi neverbalne komunikacije u jeziku: veza između kinezike i frazeologije“, у Мишић-Илић, Биљана и Весна Лопић (ур.): *Jezik, književnost, komunikacija. Jezička istraživanja* (zbornik radova), Niš, Filozofski fakultet u Nišu, 2012, 442-451. (ISBN 978-86-7379-241-5, UDK 811.163.41' 373.7:159.923.8 811.134.2'373.7:159.923.8)
15. Пејовић, Анђелка: „Додатна запажања о поредбеним фразеологизмима у српском и шпанском језику“, у Ковачевић, Милош (ур.): *Књижевни (стандардни) језик и језик књижевности*, Крагујевац, ФИЛУМ, 2011, 185-191. (ISBN 978-86-85991-35-6, УДК 811.163.41'373.7:811.134.2'373.7)
16. Pejovic, Andjelka: “Las comparaciones estereotipadas en la fraseología española y serbia: análisis contrastivo”, en Pamies, Antonio; Luque-Nadal, Lucía; Pazos Breña, José-Manuel (eds.): *Multi-lingual phraseography: Second Language Learning and Translation Applications*, Baltmannsweiler: Schneider Verlag, 2011, 157-166. (ISBN 978-3-8340-0947-0)
17. Pejović, Andjelka; Ivana Nikolić: “La expresión del aspecto perfectivo en los idiomas español y serbio”, en Sinner, Carsten; Hernández Socas, Elia; Bahr, Christian (eds.): *La expresión de tiempo y espacio y las relaciones espacio-temporales. Nuevas aportaciones de los estudios contrastivos*, Frankfurt am Main: Peter Lang (Colección "Studien zur romanischen Sprachwissenschaft und interkulturellen Kommunikation", Editor de la colección Gerd Wotjak, núm. 75, 2011, 131-144. (ISBN: 978-3-631-60714-5 / ISSN: 1436-1914)
18. Pejović, Anđelka: „Od slobodnih spojeva reči do frazema: slučaj leksičkih kolokacija (na primeru srpskog i španskog jezika)“, у Мишић Илић, Биљана; Лопић, Весна (уреднице): *Jezik, književnost, promene: jezička istraživanja. Zbornik radova*, Niš, Filozofski fakultet, 2010, 470-478. (ISBN 978-86-7379-206-4)

Рад у зборнику са националног научног скупа објављен у целини:

1. Pejović, Andjelka: “Acerca del significado fraseológico”, en Ulašin, Bohdan (ed.): *¿Quo vadis, Romanística?*, Bratislava: Universidad Comenius de Bratislava, 2014: 180-195. (ISBN 978-80-223-3731-1, NIPO 030-14-259-5)

Радови у зборнику са међународног научног скупа објављени у изводу:

1. Пејовић, Анђелка: „Како видимо једни друге: називи професија и националности у фразеологији српског и шпанског језика“, у *Језици и културе у времену и простору*, Нови Сад: Филозофски факултет, 2013, 49. (ISBN 978-86-6065-180-0)
2. Pejović, Andjelka; Aneta Trivić: “El concepto de ‘tiempo’ en la fraseología española y serbia”, en Barbara Pihler, Gemma Santiago Alonso (eds.), *La percepción del tiempo en lengua y literatura*, Univerza v Ljubljani: Filofska fakulteta, 2011, 27. (ISBN 978-961-237-469-3)

Рад у зборнику са националног научног скупа објављен у изводу:

1. Pejović, Andjelka: “*Corazón y alma* en la fraseología española y serbia: análisis conceptual”, en *Estudios hispánicos en la cultura y la ciencia serbia*, Kragujevac: Filološko-umetnički fakultet, 2014, 23-24. (ISBN 978-86-85991-68-4)

IV УРЕЂИВАЊЕ ПУБЛИКАЦИЈА

2011: Један од уредника осамнаестог, тематског броја научног часописа *Наслеђе*, који издаје Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу; темат: *Шпански и хиспаноамерички роман (језик, идеологија, дискурс, историја, поетика)* (ISSN 1820-1768) (уредници: Анђелка Пејовић, Далибор Солдатић, Јасна Стојановић, Владимир Карановић, Мирјана Секулић; главни и одговорни уредник: проф. др Драган Бошковић).

2012: Уређивање тематског зборника међународног значаја: *Comida y bebida en la lengua española, cultura y literaturas hispánicas*, FILUM: Kragujevac 2012. (уредници: Анђелка Пејовић, Мирјана Секулић и Владимир Карановић) (ISBN 978-86-85991-49-3)

2013: Уређивање међународног часописа: *Colindancias*, 4, 2013. (Западни универзитет у Темишвару, Румунија); уредници: Анђелка Пејовић, Ана Јовановић и Мирјана Секулић (ISSN 2067-9092)

Чланство у уређивачким одборима националних и међународних часописа:

Од 2009: Члан уређивачког одбора часописа за књижевност, језик, уметност и културу *Наслеђе*, водећег часописа националног значаја, који издаје Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац (ISSN 1820-1768).

Од 2015: Члан међународног научног одбора часописа *VERBA HISPANICA*, који издаје Филозофски факултет Универзитета у Љубљани, Словенија (ISSN 0353-9660).

Од 2013: Члан уређивачког одбора међународног часописа *Colindancias*, који издаје Западни универзитет у Темишвару, Румунија (ISSN 2067-9092).

4. УЧЕШЋА НА НАУЧНИМ СКУПОВИМА

До избора у звање ванредног професора:

- 06-07. новембар 2009: Међународни конгрес: *Los estudios hispánicos en le eurorregión DKMT y su contorno* (Западни универзитет у Темишвару, Румунија); рад под насловом *Los estudios de hispanística en la Universidad de Kragujevac: líneas de investigación*
- 04-07. октобар 2009: Међународни конгрес *VII Congreso Internacional de Lingüística Hispánica* (Универзитет у Лајпцигу, Немачка); рад под насловом *La expresión del aspecto perfectivo en los idiomas español y serbio*
- 07-09. мај 2009: Међународни конгрес *I Congreso Internacional de Lingüística de Corpus* (Универзитет у Мурсији, Шпанија); рад под насловом *De la idea a la locución: hacia la propuesta de un nuevo diccionario fraseológico basado en los ejemplos procedentes de corpus textuales*
- 24-25. април 2009: Међународни научни скуп *Језик, књижевност, идентитет* (Филозофски факултет Универзитета у Нишу); рад под насловом *Културни и историјски идентите у огледалу фразеологије*
- 30.10-01.11.2008: Међународни научни скуп *Српски језик, књижевност и уметност* (Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу); рад под насловом *Фразеолошки изрази у једнојезичним речницима опште намене у српском и шпанском језику*
- 26-27. октобар 2007: Међународни научни скуп *Српски језик, књижевност и уметност* (Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу); рад под насловом *Изражавање могућности и вероватноће у шпанском и српском језику: прелиминарна анализа*
- 7-9. мај 2007: Међународни конгрес *La lengua y literatura rusas en el espacio educativo internacional: estado actual y perspectivas* (Универзитет у Гранади, Шпанија); рад под насловом *Los tiempos del pasado en serbio y en español: contrastes*

- 19-21. април 2007: Међународни конгрес *25 años de Lingüística Aplicada en España: hitos y retos* (Универзитет у Мурсији, Шпанија) рад под насловом *Criterios para la elaboración del diccionario fraseológico español-serbio / serbio-español*
- 24-26. новембар 2006: Међународна конференција *Avances en el Estudio de la Literatura Oral* (Филолошки факултет Универзитета у Београду); рад под насловом *COMO ME LO CONTARON TE LO CUENTO: Dichos y frases hechas en las tradiciones oral y escrita españolas*
- 7-8. април 2006: Међународна конференција *Савремене тенденције у настави језика и књижевности* (Филолошки факултет Универзитета у Београду & American council for international education); рад под насловом *Лексичка компетенција на примеру шпанског као страног језика*
- 27-30. новембар 2002: *Las VIII Jornadas sobre la enseñanza de la lengua española* (Универзитет у Гранади, Шпанија); рад под насловом *Las colocaciones léxicas como problema en la enseñanza del español*
- 20-22. новембар 2001: Међународни конгрес *Congreso internacional sobre nuevas tendencias de la lingüística* (Универзитет у Гранади, Шпанија); рад под насловом *El tratamiento de las colocaciones en los diccionarios modernos del español*

После избора у звање ванредног професора

Саопштења на скуповима међународног значаја:

- 23-25. октобар 2015: X Међународни научни скуп *Српски језик, књижевност, уметност* (Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу); ауторски реферат под насловом *Крв као фразеолошка компонента у српском и шпанском језику*.
- 12-13. мај 2015: Округли сто о историји шпанског језика (Западни универзитет у Темишвару, Румунија); учесници у дискусији: проф. др Стивен Дворкин (*Steven Dworkin*, Универзитет у Мичигену, САД), проф. др Тибор Берта (Универзитет у Сегедину, Мађарска) и проф. др Анђелка Пејовић (Универзитет у Крагујевцу).
- 24-25. октобар 2014: IX Међународни научни скуп *Српски језик, књижевност, уметност* (Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу); ауторски рад под насловом *Паремиолошки континуум од Вука до данас*.
- 16. новембар 2013: III међународна конференција *Језици и културе у времену и простору* (Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду); ауторски рад под насловом *Како видимо једни друге: називи професија и националности у фразеологији српског и шпанског језика*

- 25-26. октобар 2013: VIII међународни научни скуп *Српски језик, књижевност, уметност* (Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу); ауторски рад под насловом *Вишезначност у фразеологији (на примеру српског и шпанског језика)*
- 17-19. јул 2013: III Међународни конгрес *RIAICES “Improving the Quality of Thinking and Action in Higher Education: The Roles of Cognition and Emotion”* (Универзитет у Риги, Летонија); ауторски рад под насловом *Redes regionales de cooperación universitaria como facetas importantes de la internacionalización de la enseñanza superior*
- 14-17. новембар 2012: IV Међународни симпозијум хиспаниста «*Encuentros 2012*» (Универзитет у Вроцлаву, Пољска); ауторски рад под насловом *El simbolismo de los colores en español y en serbio a través del prisma de la fraseología*
- 29-31. октобар 2012: Међународна конференција *Fraseología, didáctica de las lenguas y traducción* (Луго, Универзитет Сантјаго де Компостела, Шпанија); ауторски рад под насловом *La construcción de valores estéticos a través de las unidades fraseológicas en español y en serbio*
- 26-27. октобар 2012: VII Међународни научни скуп *Српски језик, књижевност, уметност* (Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу); ауторски рад под насловом *Црно на бело: о симболици боја у фразеолошком систему српског и шпанског језика*
- 28-29. септембар 2012: Међународна конференција *Estudios hispánicos – tradición, retos, innovaciones* (Катедра за хиспанистику Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу); ауторски рад под насловом *La expresión fraseológica de los valores éticos y estéticos*
- 27-28. април 2012: Међународна конференција *Језик, књижевност, вредности* (Департман за англистику Филозофског факултета Универзитета у Нишу); ауторски рад под насловом *Конституисање етичких вредности кроз паремије на примеру српског и шпанског језика*
- 26. новембар 2011: Међународна конференција *Језици и културе у простору и времену* (Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду); коауторски рад (са Аном Јовановић) под насловом *Континуирано образовање наставника страног језика: потребе и изазови*
- 24-26. новембар 2011: Међународни научни скуп *Перцепција времена у језику и књижевности* (III Међународни научни скуп Катедре за шпански језик и књижевност Филозофског факултета Универзитета у Љубљани, Словенија); коауторски рад (са Анетом Тривић) под насловом *El concepto de ‘tiempo’ en la fraseología española y serbia*
- 11-12. новембар 2011: Међународни научни скуп *Espacio y tiempo. Europa-América. Colaboración interuniversitaria centroeuropea* (Одсек за хиспанске студије Универзитета

у Сегедину, Мађарска); коауторски рад (са Аном Јовановић) под насловом *Actitudes epistemológicas de los profesores de español como lengua extranjera*

- 28-29. октобар 2011: VI Међународни научни скуп *Језик, књижевност, уметност* (Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу); ауторски рад под насловом *Политички коректан језик у новинама шпанског и српског језика*
- 15-16.април 2011: Међународна конференција *Језик, књижевност, комуникација* (Филозофски факултет Универзитета у Нишу); коауторски рад (са Мајом Андријевић) под насловом *Елементи невербалне комуникације у језику: веза између кинезике и фразеологије*
- 09-11.фебруар 2011: Међународна конференција *Fraseología y Paremiología en la obra de Miguel Delibes* (Универзитет Комплутенсе, Мадрид, Шпанија); ауторски рад под насловом *La traducción serbia de las locuciones verbales en las obras de Miguel Delibes*
- 29-30.октобар 2010: Међународни научни скуп *Српски језик, књижевност и уметност* (Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу); ауторски рад под насловом *Додатна запажања о поредбеним фразеологизмима у српском и шпанском језику*
- 30.јун-02.јул 2010: Међународни конгрес *EUROPHRAS 2010 Perspectivas interlingüísticas e interculturales en fraseología y paremiología* (Универзитет у Гранади, Шпанија); ауторски радови под насловом *Las comparaciones estereotipadas en la fraseología española y serbia: análisis contrastivo* и *Los conceptos de 'lejos' y 'cerca' en las locuciones españolas y serbias*
- 03-04.мај 2010: Међународна конференција *XI Jornadas Iberoamericanas. 1810-2010: Europa, Hungría y América Latina* (Универзитет у Печују, Мађарска); коауторски рад (са Мајом Андријевић) под насловом *Variedades diatópicas en la fraseología: el caso del lenguaje periodístico en el mundo hispano*
- 23-24.април 2010: Међународни конгрес *Језик, књижевност, промене* (Филозофски факултет Универзитета у Нишу); ауторски рад под насловом *Од слободних спојева речи до фразема: случај лексичких колокација (на примеру српског и шпанског језика)*

Саопштења на скуповима националног значаја:

- 28-29. новембар 2014: Прва национална конференција хиспаниста: *Хиспанистика у српској култури и науци* (Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу); ауторски рад под насловом *'Corazón' y 'alma' en la fraseología española y serbia: análisis conceptual*. (Рад у припреми за штампу, у зборнику радова са научног скупа)

- 19-21. септембар 2014: III Jornadas de Estudios Románicos *¿Quo vadis, Romanistica?* (Универзитет Коменијус у Братислави, Словачка); ауторски рад под насловом *Acerca del significado fraseológico*. (Рад објављен 2014, у зборнику радова са научног скупа)
- 7-8. новембар 2013: Национални научни скуп поводом 20. годишњице Одсека за хиспанистику Универзитета у Сегедину (Мађарска); ауторски рад под насловом *Alcances y perspectivas del español en Serbia*. (Рад објављен 2013, у часопису на матичном факултету Универзитета у Сегедину, Мађарска)
- 25. октобар 2014: Округли сто „Српска језичка дијаспора: одржавање језика и идентитета говорника у мигрантским условима“ (Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу); ауторски рад под насловом *Значај оснивања регионалне мреже србиста и умрежавања лектората за српски језик*.